

A REGELŐ

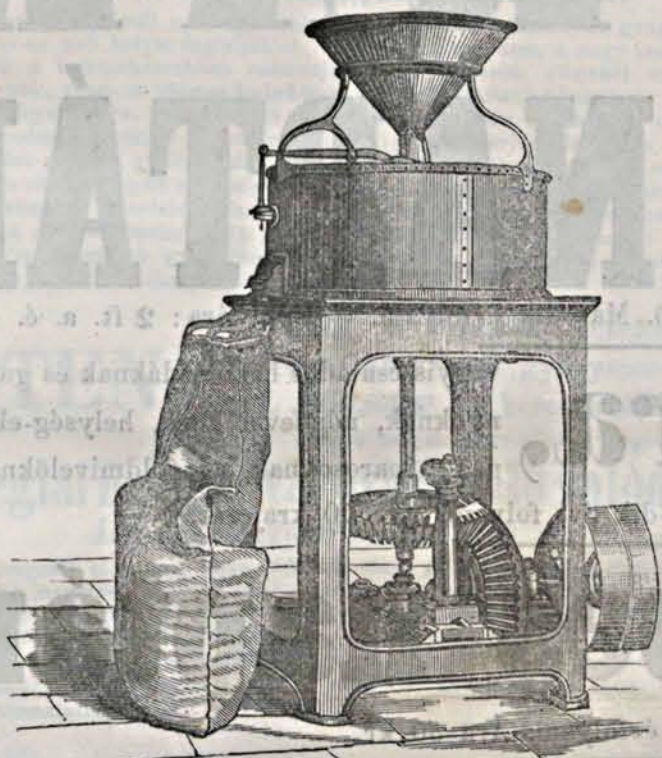
mulattató folyóirathól teljes példányokkal még szolgálhatunk, egy mint:

1865. {Márciustól kezdve december végeig (tiz hónap) 5 ft.
 {Július 1-jétől kezdve december végeig (hat hónap) 3 ft.
 s e folyóiratot megrendelő t. cz. előfizetők mult őszi műmellékletüket szintén megkapják.

Előfizetési feltételek 1866-ik évre.

Januártól kezdve december végeig 6 ft.
 Juliustól kezdve december végeig 3 ft.
 (Műmelléklettel együtt.)

A „Regelő” kiadóhivatala
 Pesten, egyetem-utca 4-ik sz. a.

ÖRLŐMALKOK 1852 (4-4)

vas-malomálláson, a legszilárdabban készítve, valamint gőzgépeket, szecskavágókat s egyáltalában mindennemű gépeket jutányos árért szállít a gépek gyári-raktára Pesten, Terézváros 3 sziv-utca 9-dik sz. a., s ilyenek naponként folyamatban is láthatók.

EGÉSZSÉGI TANÁCSADÓ.

Közhasznú folyóirat.

Biztos utmutató a kolera ellenében.

Leszállított áron.

Teljes példány 1866-iki évfolyam 3 ujforint.

„ 1865-iki „ 2 „
 „ 1864-iki „ 2 „

Postai utóvétellel megrendelhető minden k. postahivatalnál.
 Pest, Lipótcza 1-8 szám alatt. 1865 (7-8)

Polonia-gyertyák

a kir. szab. új-pesti gyertya- és petroleum-gyárból a legjutányosb gyári áron folyvást készletben található

Leitner és Grünwald

fő-raktárában 1865 (3-3)

Pesten, király-utca 3-dik szám alatt,

hol egyszersmind a gyárak raktára is létezik.

Kiadó-tulajdonos Heckenast Gusztáv. — Nyomatott saját nyomdájában Pesten 1866 (egyetem-utca 4-ik szám alatt).

Előfizetési felhívás

MAGYAR GYERMEKBARÁT

új havi folyóirat

második évi folyamára.

Előfizetési ára egy évre, azaz: július hótól júniusig bezárólag 1866—67, postán küldve vagy Buda-Pesten házhoz hordva

csak 2 forint o. é.

Az előfizetési pénzeket bérmentesen kérjük a kiadóhivatalhoz intézni Pesten, egyetem-utca 4 dik sz. a.
 Előfizethetni minden könyvkereskedésben a vidéken épen úgy — mint Buda-Pesten.

A „Magyar Gyermekebarát”, mely kizárólag mindkét nembeli jó gyermekek számára van szerkesztve, s mely a szívet nemesíti s a fejlődő elmét edzi, különösen a kedves szülők, tanítók, nevelők s lelkesek szíves figyelmébe ajánlatik.

Az első évi folyam még szinte megszereshető: ára 2 forint.

A „Magyar Gyermekebarát” kiadóhivatala.

BEKÜLDETETT.

Előttünk fekvő tudósítások szerint a marhavész még most sem tekinthető teljesen megszűntnek, s így a mezeigazda vagyonának fölkatrását — ugyanis marhahalálát még mindig veszély fenyegeti. A marhavész távoltartására s annak elnyomására törvényesen elrendelt elővigyázati rendszabályok eléggé ismeretesek ugyan — de szemmel kísérve annak veszélyeit, a mezei gazda legfőbb feladatának ismerje, hogy házi állatai egészségi állapotára ügyeljen, hogy az állati szervek működésének szakadatlan tevékenysége fontartathassék. Mint az e nemből dicsegetre legmúltabb segélyszar fentebbi czéljának elérésére, az évek hozsa során leg-hathatósabnak elismert cs. kir. engedm. korneuburgi marhapor, melyből 2—3 latnyi adag a szarvasmarhának naponként nyújtandó, az emésztési szervek működését nagyban előmozdítja, s a természetellenes s az ágasságra nézve olyannyira ártalmas megemésztett tápanyagok fölhalmozását meggátolja, s az állatoknál természetes ellendülési erőt minden döglételek befolyások ellen lényegesen támogatja.

A cs. kir. engedm. korneuburgi marhapor megrendelési forrása a mai számban megjelent hirdetményből tudható meg. 1860 (1)

Marhabetegségek s marhavész ellen

mint legkittünbbs óvszer ajánlatik a

korneuburgi marhapor

a magas cs. kir. ausztriai, kir. porosz, és kir. szász kormányok által engedélyezve, — a hamburgi, londoni, párisi, müncheni és bécsi érmeikkel kitüntetve és ő felségeik az angol királyné és porosz király udvari istállóiban sikerdús alkalmazása által megpróbatva.

Valódi minőségben kapható:

PESTEN Török József gyógyszerésznél, király-utca 7. sz., Thalmayer A. és tarse, Halbauer testvérek, Glatz J., Rakodczay A., Kindl és Fröhwrth. — BUDA: az udvari gyógyszerárban — Aradon: Probst F. J., Tones és Freiburger. — Abony: Lukács A. Aranyos-Maróth: Edinger M. — Brassó: H. Schaeimer és társa, Gyertyánfy és fia. — N.-Becskerek: Nedelkovic. — Debreczenben: Bignio J., Csanak J. — Deftan: Braumüller. — Déva: Lengye. — D.-Földvár: Nadhara P. — Eperjesen: Zsembery J. — Eszéken: Deszátly J. — Esztergomban: Bierbrauer G. J. — Egerben: Tschügl J. — Gyöngyösön: Koczianovich. — Kassán: Novelly A. — Kolozsvárt: Wolf. — Komáromban: Belloni A., Ziegler és fia. — Kőszeg: Bründl J. — Mohácson: Kogl, Altmann. — Nagyváradon: Janky A. — Nagy-Kanizsa: Fesselhofer és Rosenberg. — Nyir-egyháza: Reich és Pawlovits. — Pannsován: Rauschan és fia és Graf. — Paks: Florián J. — Pozsonyban: Scherz F., Hackenberger testv. — Waritsék, Kovács J. — Rozsnyon: Pösch J. — Sopronban: Pachhofer L., Müller P., Mezey A. — Szekesfehérvárt: Legmann A. L., Kovács P. — Szegeden: Aigner. — Selme-zen: Dimák, Zelenka. — Szepesváralján: Fest J. B. — Szolnokon: Scheftsik István. — Sziszekén: Dietrich A. — Temesvárt: Maxer és Sailer A., Babusnik. — Trenesenben: Kulka és Weisz. — Vácson: Bodendorfer. — Váradon: Halter F. és Koterba. — Veszprémben: Lang J. és Tuszkau M. — Verőcze: Bész J. K. — Zala-Egerszeg: Hubinsky A. — Zellitz: Steyrer A. B) 1806 (6-8)

Valódi Soucheong és Pecco-virág-

THEÁKAT,

valamint legkittünbbs minőségű

rhum, cognac és valódi

francia borszeszt 1822 (10-10)

(Franzbranntwein)

HOLLOSSY GYULA

Pesten, Dorottyauteza Wurmudvar.

tisztelettel ajánl

48-ik szám.

Tizenharmadik évfolyam.

Pest, december 2-án 1866.

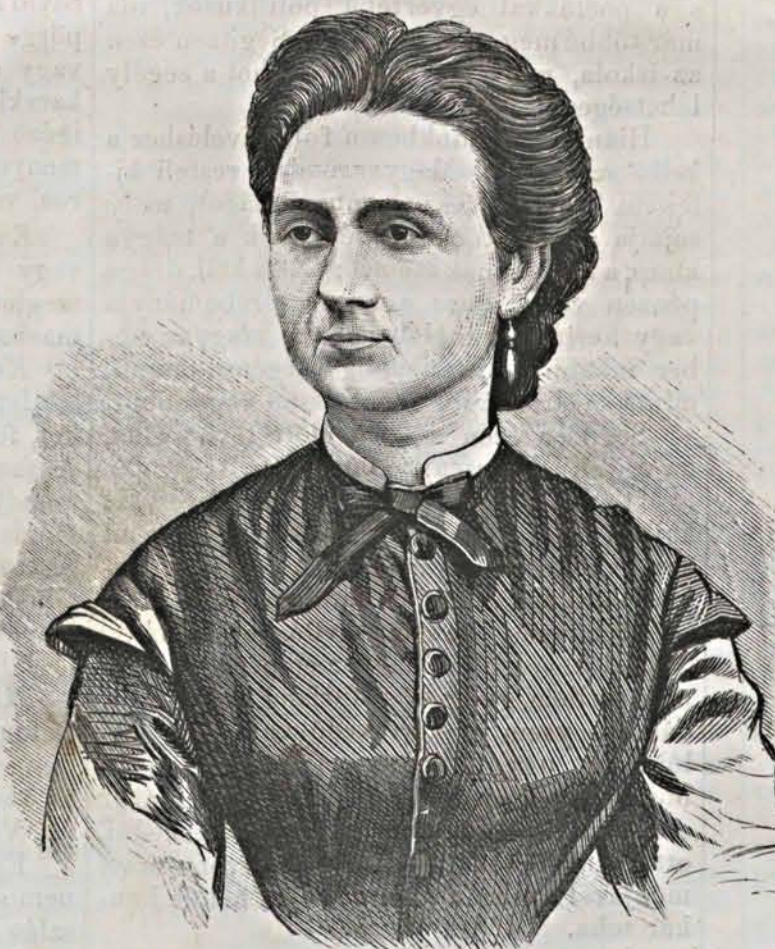
Előfizetési feltételek 1866-dik évre: a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok együtt: Egész évre 10 ft. — Fél évre 5 ft. — Csupán Vasárnapi Ujság: Egész évre 6 ft. Fél évre 3 ft. — Csupán Politikai Ujdonságok: Egész évre 6 ft. Fél évre 3 ft.

Hirdetési díjak, a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságokat illetőleg, 1866. január 1-től kezdve: Egy, négyszer használt petít sor ára, vagy annak helye egyszeri ígatásnál 10 krba; háromszori vagy többszöri ígatásnál csak 7 krba számítottak. — Külföldre névbe kiadó-hivatalunk számára hirdetményeket elfogad Hamburg és Altonában: Haenstein és Vogler. — M. Frankfurban: Jaeger könyvkereskedése; Bécsben: Oppelk Alajos. — Bélyeg-díj, külön minden ígatás után 30 ujkr.

Mányik Ernesztina.

Ugy énekelni, mint madár dalol, s az ily benső szükségéből eredő éneket művésztel párosítani tudni, a legnagyobb kincsek egyike. A művész, kit képünk ábrázol, ily nem mindennapi kincsnek van birtokában. A magyar nemzeti színháznak egyik kiváló tehetsége s ez idő szerint egyik legszebb reményekre jogosító, legszívesebben hallgatott tagja levén, művészi egyéniségevel röviden megismerkedni, e lap olvasóinak nem leend érdektelen.

Mányik Ernesztina született Vámos-Mikolán, Hontmegyében, hol atyja, dr. Mányik János, megyei főorvos. Hangja már gyermekkorában föltűnt, és az atya, leánya hajlamának engedve, Pestre küldte őt, hol különféle mestereknél nyerte első képezetetését, kik a növendékéany iránt átalában a legnagyobb reménnyel voltak eltelve. A zenedében csak három hónapot töltött. Langer és Simonné (a nemzeti opera egyik énekesének neje) voltak azok, kik-től később tanórakat vett. Azonban tudványa és valódi tehetségének érzete ellenállhatatlan vágygyal vonzották őt oda, hol a művészet szent forrásával közelebb jöhet érintkezésbe. Atyja semmi áldozatot nem szánt, és a reménydús énekesnő Párisba mehetett. A pearsai dalár, a borostyánokkal korszoruzott agg Rossini valódi atyá-ként fogadta ott a magyar föld szülöttét, és sohasem szűnt meg jó tanácsaival buzdítani őt, hogy a művészet titkaiba bevezesse. Mestere iránt érzett hálája és rokon-szenvéből, több Rossini-féle szerepet tanult be, ezek közt Rosinaét, a „Sevillai borbély”-ban. Folytonos érintkezései Páris tudományos és művészi köreivel, látkörét szélesítették, — tehetségét, műizlé-sét fejlesztették, kiművelték. — De Párisban sem nyugodhatott meg; lelkeinek vágya Olaszország kék ege, a narancsos berkek, a dalok hazája felé vonzotta: Milanoba kellett költöznie. Ott a híres Corsi vezetése alatt, a legkomolyabb tanulmányoknak szentelvé idejét: szüntelenül tanult, a legnagyobb szigorral ellenőrizve önmagát, törekvéseiben

MÁNYIK ERNESZTINA

„Faust”-ját választá, és oly mesterileg éneklé Margitot, hogy e szerepben még huszonötösztör kellett föllépnie. Koszorukkal diszitve, távozott Modenából, hogy viszont-láthassa hazáját, hogy tehetségét hazája művészetének oltárára tegye. Fiumét útjába ejtve, ott háromszor énekelte. A magyar ten-gerpári város lakói sokáig nem fogják

csak a valódi jót és szépet véve mintaképül. Mestere nem csalódott benne; nemsokára szabad szárnyakra bocsátá. Ezelőtt egy évvel lépett először szin-padra Asti városában. A színházba gyűlt közönség alig tudá elhinni, hogy a „Ke-gyencsnő” (La Favorita) énekesnője nem olasz: oly szépen, oly zengzetesen ejté ki az olasz szavakat, oly elragadólag énekelte. Búcsufölleptekor egy ezüst diadémet nyuj-tottak át neki tisztelői. Astit odahagyva, Modenába ment, hol legott fölszólítást ka-pott, lépne föl valamely szerepében. Gounod

Hazaérkezve, Margitban mutatta be ma-gát a nemzeti szinpadon f. évi május 3-kán. Föllepte olyan diadal volt, minőt csak mű-vészi egyének szoktak és tudnak aratni. Margit után Azucenát (a „Troubadour”-ban), később Fidest (a „Profétá”-ban), azután Rosinát (a „Sevillai borbély”-ban), és végre most legköze-lebből Selikát (az „Afrikai nő”-ben) énekelte. Valamennyi szere-pében új tehetségről tanuskodott, és az „Afrikai nő” sikere után, legszigorubb bíráló is kénytele-nek voltak elismerést mondani neki.

A kisasszony alig tölté be a tizenkilenczedik életét, és már mű-vészeti sikerrel dicsekedhetik. — Hangja érzés- és szenvedélyteljes, tele drámai erőteljével és érczes tartóssággal; derült színezeti mezzo-sopran, mely az alsó G-től a felső C-ig, tehát majdnem har-madfél octávára terjed; kitartó dallamaiban kellemmel és olvadé-konysággal párosult hatályossá-gal, az alakzatokban ritka köny-nyűdséggel és torokkészséggel bír. Trillái hosszan és fokozatosan ki-tartott menetben, valódi gyön-gyökként peregnék le, melyekből egy hang sem vész el.

Kedélyéből kifolyó hajlamánál fogva, a művész a komoly műzsa iránt viseltetik előszeretettel; mű-vészetének valódi eleme az operá-ban a drámai énekszak, melyben költői fölfogása és előadási tehetsége ál-landó sikert és koszorukat biztosítanak számára. S bár a művészek vágyainak szár-nyát szegni nem lehet: ohajtának mégis, hogy a fővárosi közönség, mely e fiatal mű-vésznőt oly hamar kedvenczévé fogadta, folyton nemesbülő művészetében soká gyö-nyörködjék.

— a — r.

A mi három szobánk.

Elöl az udvar, tele fákkal,
Hítlal a kort, sok pusztasággal:
Közül a mi szegényes házunk,
De nekünk jó, mi itt tanyázunk.

Három szobánk lakója három:
En, egy gyerek és élet-párom;
De ezt, én hívom jó anyámnak,
A kis fű meg nagy mamának.

S így van itt aszony, férfi, gyermek:
Mi kell több ennél ház-tűzhelynek?
Jertek, a mi három szobánkban,
Nézzétek, mennyi boldogság van!

I. Az enyém.

Egyik ablak a kertre tekint le:
Az utak sápadt lombbal behintve,
Szárak karjai a száraz fáknak
— Mintegy vádolóva — égneek állnak;
A szél végig fut a kerten nyögve;
S én ittben fekszem, ágyamhoz kötve.

A más ablaktól, tán tíz lépésre:
Egy templom rozszant, dült kerítése,
S a szenvedő Ur vörös keresztje,
Odább harangok, egy szűk eresze —
Harangok csöngnek, kutyám föl-fölly:
S nekem ágyba kell időm előlni.

Tovább látok már, elől kinézve:
A muzsák házának nyüzgő terére;
Gyerek ujongat, vidám hahó-val,
Majd a csöngettyű hívón megszólal,
Terembe gyűl be tanár, tanítvány:
S engem bezárva tart itt kalitkám.

Ágyamtól jobbra egy ajtó szárnya —
Szemem a más két szobát bejárja:
Ott édes anyám jár arrább-errébb,
S bár hatvan évnek hordozza terhét:
O munkál, rendez, ő gondoz, ápol —
S én fel nem bírok kelni az ágyból.

II. A közös.

Ó a hűs léget kívánja,
Én pedig a meleget:
Nekem csak tűz ad hőiséget,
Neki szíve eleget.

De a közbelső szobában
Ó is, én is engedünk
— Mint jó házas-párok szoktak —
S van is itt jó melegünk.

Hármunk közt a hosszú téli
Este itt lesz rövidebb,
S nem hagyjuk, hogy belopózzék
A künnapotgő hideg.

Régi dolgok régi búját,
Elsírtjuk néha meg,
De anyámnak ajkán mindig
Más hangot vált a beszéd.

Messze kezdve, csak kerülve,
Dicséri a lányokat,
De a végén nevet és mond,
S biztat, kínál, válogat.

„Asszony is van, gyermek is van
Már a házban, jó anyám,
Van még idő arra bőven,
S majd meglátjuk — ezután.”

III. Az övé.

Ez a kincstár. Szín-ezüsttel
Van e kis szoba tele:
Haván évek szerzeménye,
Fehér hajnak ezüsthéne
Anyám fején rakva le.

Ketten őrzik ezt a kincset:
Egyik, a ki hordja is;
Ki a holtat elsíratva
S az életet fennvirasztva
Gyűjti, gyűjti még ma is.

Másik, a ki rég elment már:
Képe ott van a falon,
De ki, hogyha kérjük: merre?!
Sirja mélyéből kikelve,
Kézen fogva, jobbra von.

Három nép egy megyében.

Bácskai néprajz.
Irta **RÓNAI SÁNDOR.**
(Vége.)

V.

Leolvad szívemről a kritikus közöny,
tollamra egy mondhatatlan érzés sulya ne-
hezedik.

Szeretnék írni a magyarról.
Szemem ég, mintha sirhatnék. Ah, ez
rosz kedélyállapot írora nézve, kinek, mint
Heine mondja, tárgyán fölüllemelkedve, szé-
pen az objectivitás mellett kell maradnia,
mint ezt az iskola is tanítja.

Nem fogok tehát elérzékenykedni. Édes
magyar népem, sokat mondtak már rólad,
szépet és dicsőt. Dicsérték szembe sokan,
kik boldogságon még keveset fáradoztak;
ideális népek tartanak s míg az eszmék
légi honába bevinni szándékoznak: elveszted
lábad alatt lassankint az ősed szent vérén
szerzett hazaföldet!...

Mint minden bácskai nép: a magyar sem
tud lépést tartani a nemettel anyagi hala-
dás tekintetében. Valamint a szerb, bunye-
vác, sokac, úgy ő is hátrálni, elköltözködni
kényszerül ott, hol a német vele közösen
mivel egy határt.

Mi ennek oka? és hol rejlik a hiány?
Megmondom belátásom szerint.

Hiányzik népünkben az iskolázottság.
Írás és olvasás nem lettek még köztulaj-
donná a legalós rétegekben. A nevelés egy-
oldalú, hiányzik belőle a világismeret s a
kozmoszpolitikus világnézet azon foka, mely
nélkül, bármit mondjanak is rá a poéták
s a poétákkal egyértékű politikusok, ma
már többé meg nem lehetünk. Segítsen ezen
az iskola, mert oly hiány ez, hol a segély
lehetősége.

Hiányzik népünkben a földmíveléshez
a kellő szorgalom. Magyar ember resteli ki-
fejteni azon erőfeszítő munkásságot, mely
sajátja a németnek. A németnek a trágya
kincs, a magyarnak szemét; az, ha kell, drága
pénzen veszi, emez a falu gödrébe hánja
vagy kerítést csinál belőle. A magyar em-
ber inkább holtá napjait szegény marad,
mintsem fáradságos uton jussón vagyonhoz.

Segítsen ezen a szem előtt levő példa,
ha ugyan az versenyre buzdíthat.

Hiányzik népünkben a kereskedelemre való
hajlam és tehetség. Nehezek vagyunk mi
erre: valódi vasas németek. A zsidónak leg-
jobb aratása magyar faluban van. Nem
szemrehányás, hanem elvitázhatatlan tény.
Sokkal kevesebb a magyar emberben a szá-
mitó szellem, gyorsaság, felfüggetlenség, ha-
nyaszkodás, hogysem jó kereskedő válhatnék be-
löle. Ezt, úgy látszik, nem tanulta kard-
s buzogány-forgató ősöitől. Magyar ember
csak szilvával, kórtéval szeret kereskedni,
ott nem kell sokat szaporítani a szót s más-
tíjjával rászédni. Nem is lesz belőle ban-
kár soha.

Sok igaz van abban, hogy a magyar
csak katonának, szónoknak, politikusnak
született s másra nem igen való; mert akár
kereskedő, akár kocsmáros, akár — sit venia
verbo — újságíró, mindig csak kényelmes,
tekintetes táblalábú ur, kinek, bizonyos szol-
gálatkészség fűrésze — méltóság alul van.
Nem hibája ez, hanem természete.

Élénk, keleti észjárás, színes képzelet s
könnyen fellebbanó véralkat mellett, mégis

nem francziásan szeles, nem hirtelen, hanem
keletiesen kényelmes, nyújtózkodni szerető,
nehéz nemzet. Ilyen a magyar.

Hiányzik népünkben a kézműiparnak
szükséglete s a gyári iparnak ismerete. Kivéve
a „magyar“ mesterségeket, másra nem igen
adja fejét.

Hiányzik népünkben a nemesebb épít-
kezés iránti szeretet. Egy magyar falu, arra
nézve, ki már a külföld néhány hozzánk
képest koldusszegény vidékein megfordult,
elkedvetlenítő kép. Alacsony, sárból épült
házikók, inkább kunyhók, rongyos nád-
vagy szalmafödéllel; ablakok helyett egy-
lyukhoz hasonló nyílás, a tetőn néhány desz-
kából rozszul összetakolt kemény, az udva-
ra, a kávéatlan kút, a ronda kerítés — ilye-
nekből áll jobbadán a magyar falu. Azt ta-
lálja valaki mondani, hogy az Alföldön
mindez természetes, mint a hol hiányzik az
építési anyag: fa és kő. De hol veszi azt a
német, ki ott szép házat tud előteremteni?
A benső tisztaság — mi dicséret a magyar
asszonyra, — enyhít némiképp a dolgot, de
kárpótlást az izlésnek nem adhat a szegé-
nyes, egészségtelen külső arányokért.

Egyáltalában nincs a magyar paraszt-
embernek az az ambíciója, hogy szép házban
lakjék, szép lovakon járjon; megelégszik ő
a viskóval, gebével s csepi-szerszámmal is,
bár módjában volna különbbel is birni. Ezt
is Ázsiából hozta magával, hol házakra nem
volt szükség, hanem mozgó, szellős sátor
alatt töltte életét. A magyar ember a jó élet-
módra többlet ad, mint annak külső for-
máira. Megeszi a pecsenyét cseréptányérról,
megissza a legjobb bort fakutacsából. E pont-
ban egyre nézve kivétel tesz t. i. a vise-
letben.

Viselethez nézve a magyar nép a jóízűs
népe. E tekintetben meglátásuk rajta, hogy
keleti nép. Nincs is az egész nyugaton nép-
viselet, mely a magyarén izlésben kitenne.
Festő szőp az minden kiadásban: akár a
rövid libegő-lobogó gatyát, borjuszájú inget,
pörge kalapot, kacéron kivágott mellényt,
vagy a testhez simuló zsinóros nadrágot,
kaczkias dolmányt, jószabású szűrt, akár az
igéző női ingváltat, csipkés kötényt vagy a
menyecskenek elragadó bájjal kötött tulip-
ros, vagy fekete selyem kendőjét tekintem.

E viselethez képest a külföldi német
vagy franczia népek, a geometria minden
szegletei szerint szabott viselete — éktelen
maskara.

Kevesen vagyunk!

Isten csak ritkaságnak teremtett bennün-
ket, fogyunk, a helyett, hogy szaporodnánk.
A magyar faj nem szaporodik. Miért? Azt
mondják, mert nemes faj. Szép szó, üres szó;
mégis vannak, kik e költői ötletet megnyu-
godnak. Volnánk bár mindannyian orosz-
lánok, mi használnánk ha soraink egyre gyé-
rülnek s türelmes birkák és igavonó tulok
foglalják el helyünket?!

Miért nem szaporodik a magyar faj? annak
tudományos okát nem adhatom; úgy olvas-
tam valahol, hogy valamely nép szaporasága
az ő szorgalmával mindig egyenes arányban
áll. Vonjunk ebből következtetést?

Egy mélyen a népellembe vágó vonást
nem szabad itt elhallgatnom. A magyar és
szláv köznép hite szerint szegényes dolog
az, ha a fiatal házaspárnak első két évben
gyermek születik; a német nép véleménye
szerint pedig a fiatal hitvesekre szegény az,
ha első évben gyermekök nem születik. A
magyar családapa majdnem szegényli azt,
ha sok gyermeke van; a német evel nem
törődik. Vonjunk ebből is következtetést.

Hogy a magyar népek e nézete meny-
nyire bir befolyással a gyermekek születé-
sére: nem kutatom; bővebb fölvilágosítás-

sal tán a javas asszonyok szolgálhatnának.
Részemről csak azt jegyzem meg, hogy a
munkás szorgalom hiánya s a gyermektar-
tástól félelem népünknek e vérebe átmént
gondolkodás-modorával szoros összefüggés-
ben van. Mi fog ezen változtatni? ugy hi-
szem, semmi.

Szólhatnék még a magyar nép fényolda-
lairól, de félek: könnyen az ödicsóités
vadjába eshetem.

El fogja ismerni mindenki, kinek tiszta
látását a nemzetiségi pártszenvédély el nem
vakítja, hogy a magyar nép nyíltszívű, em-
berségtudó, vendégszerető, bátor, katoná-
nak, jobban mondva, hősnak termelt, önzet-
len nép, mely a népdal jellemző sorai sze-
rint, jó szóért inget is odaadja, de a jussait,
a jussait nem hagyja!

És ki tagadná, ki a történelmet megha-
zudolni nem akarja, hogy a magyar hazá-
ját szerető, a közjó eszméit lelkesítő, ön-
feláldozó nemzet, mely egy buzdító szóra,
olykor hiába, kész eltökozozni életét? mely-
nek jellege egy közzöriületlen drágakő, de
csak arra nézve, ki azt ismerni megtanulta?

A magyarban minden tulajdon megvan,
mely egy nemzetet szeretetreméltóvá s egy
népet nemessé tehet. Hajh! de mindez mit
ér? Mikor e szép tulajdonságok a jelen önző
korban, önfentartás tekintetéből majdnem
meg annyi — hibákká változnak!

Sokat tanulhat a magyar más nemzetől,
de más nemzet is tanulhat a magyartól
sokat.

Igen. Tanuljon a német a magyartól
emberséget, izlést, férfibátorságot, hazasze-
retet. A magyar a szerbtől összetartást s
nemzeti ügyében csüggedetlen bizalmat. A
szerb a magyartól nyíltságot, lovagias sze-
lemet. Mindkettő pedig a némettől az anyagi
haladás módjait: hajlamot a helyes föld-
mívelés, ipar s kereskedés iránt, érzéket a
jobb építkezéshez, békészeretethez, más javei-
nak tiszteltben tartását és mindenben —
szorgalmat.

A magyar hasonlít a római jellemhez, a
szerb a görögéhez: mindkettő poetikus, ez
utóbbi erkölcsi alap nélküli. A német prózai,
igen prózai, de ő bírja a földet.

Melyik szebb vagy melyik jobb?
Feleljenek rá az idealisták, a politiku-
sok, az államgazdászok.

Népek megítélésében elv marad az, hogy:

„Egy nép sem jó,
És egy sem rossz.”

Hirlirodalmunk a 19-ik században.

Ötödik közlés.

(A forradalom után 1850—53.)

(Vége)

A t nézet.)

1850—1853-ban megjelent lapjaink technikai
kiállítása, az előbbiekhez hasonlítva, haladást
mutat. Politikai lapjaink rendszeres, ünnep utáni
napot kivéve, naponként jelentek meg, s míg ez-
előtt csak az egy „Respublica“-járt pár hétig négy-
hasábú iven, forradalom utáni politikai magyar
lapjaink hasábozását s réjtét tekintve, mindinkább
terjedelmesebb lettek, így a Pesti Napló 1851-
Magyar Hirlap 1852- s utána a Budapesti Hirlap
1853-tól kezdve négyszer hasábozott nagyobb s
nagyobb iven jelentek meg. Legnagyobb alakot
vett fel 1853. júliustól a Pesti Napló, mely 20 1/2
hív. magas és 14 1/2 hüv. széles ívretlen adatott
ki, jóllehet nagysága a Kossuth Hirlapjéét csak

*) E cikksorozat eddigi rendszerénél fogva most a
hazai nem-magyar lapok részletes elősorolása következ-
nek. Azonban a rendelkezésünkre álló térről gazdálkodni
kényszerülünk, a külső ur szíves engedelméből a német,
szláv stb. lapok teljes jegyzékét enntal mellőzzük s rövé-
lünk nézve elegendőnek tartjuk, azok névszerinti rövid
fölemelését a jelen „Átnézet“-ben. Színyei ur nagybcsú
dolgozata később ugyis önállóan és teljességben fog meg-
jelenni. Szerk.

fel □ hüvelykkel haladta felül, de tömött nyo-
matát s réjtét tekintve, legnagyobb hirlap volt
akkor az egész ausztriai birodalomban. A kiállítás
mind a nyomtatást, mind a papíros finomságot
tekintve, minden igényt kielégíthetett. Különösen
kiváltak divatlapjaink közül a Déliab és Divat-
csarnok, melyek salonnak díszére is váltak. A
nyomatás gyorsaságát elősegélte a gőzajtó beho-
zatala, melyet 1852. októbertől Lukács László
alkalmazott először nyomdájában Pesten.

A beltartalomra nézve, mint a körülmények
engedék, lapjaink eszemileg is sokat hatottak a
nemzetre: a tudományos és szépirodalmi tárcza
ekkor vétetett fel rendszeres politikai lapjainknál,
szépirodalmi s divatlapjaink némelyike az ency-
clopaedikus irányt követte, ezek később képes
lappá alakulván, az encyclopaedikus képes lapok-
nak utódokul szolgáltak; az Uj Magyar Múzeum
a szemleirodalmat kezdte megalapítani; rendes
vidéki lapjaink ekkor még nem léteztek, szaklap-
jaink pedig csak igen szegényül voltak képi-
selve. Átalában az ügyeket és törekvése minde-
nyütt mutatkozott, hanem annál kevésbé a kö-
zönség részéről való pártolás; mert pl. Erdély-
ben alig tartható fenn magát egyetlen egy magyar
lap, 1852. júl. — szept. — ben pedig egy magyar lap
sem jelent meg Erdélyben.

1850. októberben a pesti postán 6631 pél-
dányban jártak a magyar lapok vidékre. (Ma-
gyar Hirlap 1722, Pesti Napló 666, Hölgyfutár
403, Pesti Rőpívek 260, Religio 850, Katholikus
Néplap 2300, Gazdasági Lapok 430 példányban);
míg 1842. novemberben 9551, 1848-ban ugyan-
azon hóban ugyanott 19,478 példányban küldet-
tek szét a magyar lapok vidékre. 1852. ősszel az
összes magyar lapok előfizetőinek száma nem
ment többre 5800-nál 1853. első negyedében Bu-
da-Pesten 10 magyar lap forgott a közönség kezén
melyek közül 5 divat és szépirodalmi, 2 vallási,
1 szaklap, valamennyinek összesen volt 8700 elő-
fizetője, mely szám azonban napról napra látható-
lag emelkedett. (Ebből a Religio, Katholikus
Néplap és Gazdasági Lapokra összesen 4000 elő-
fizető esik.)

A francia politikai lapok 1853 végén 150
ezer példányban jelentek meg. Tegyük fel, hogy
eből egy harmada külföldre ment, maradt még
az országban 100 ezer példány. Ha ismét Fran-
ciaország népességét talásgosan 50 millióra
tesztjük, jut egy millióra 2000 példány újság, s
e kalkulussal szerint 8 millió embernek, mint a
mennyi ekkor a birodalomban magyar nyelven
olvasott, összesen legalább 16 ezer példányban
kellett volna tartani a magyar politikai lapokat,
m t annál inkább várhattunk volna, mert a forra-
dalom alatt politikai lapjaink már is huszezer-
nél több példányban jelentek meg, holott 1853. végén
az előfizetők száma a magyar politikai lapokra
alig ment négyezerre. Bármint vesszük a dolgot,
a napi sajtó terjedelme egyenes arányban áll a
civilisatión, a polgári fejlettség emelkedésével. Az
amerikai, angol, franczia, német, olasz egymás-
után következnek. Tehetünk mi róla, hogy a ma-
gyar még ekkor egyikkel sem vágyott mérkőzni?

A fenebbi adatok szerint 1850—1853-ban
Magyar- s Erdélyországban és a hozzákapcsolt
részekben következő hirlapok és folyóiratok lé-
teztek, a megjelenési időfolyam kitételével:

A) Magyar nyelven, politikai lapok: 1)
Figyelmező, 1850. jan. 2) Magyar Hirlap, 1849.
nov. 15.—1852; 3) Pesti Napló, 1850. márcz.
9.—1853; 4) Kolozsvári Lap, 1850. jan. 2.—1852.
jun.; 5) Budapesti Hirlap, 1853; 6) Magyar Me-
nekültek, 1854;

szépirodalmi lapok: 7) Hölgyfutár, 1849.
nov. 15.—1853; 8) Csokonai Lapok, 1850. júl.
3.—okt. 15; 9) Pesti Rőpívek, 1850. okt. 6.—decz.
8; 10) Ertesítő, 1852. febr. 3.—1852. apr.; 11)
Budapesti Vízhang, 1852. máj. 1.—1853; 12)
Csaldai Lapok, 1852. apr. 15.—1853; 13) Szépiro-
dalmi Lapok, 1853. jan. 2.—jun.; 14) Déli-
ab, 1853. jan.—decz.; 15) Divatcsarnok, 1853.
apr. 3.—decz.;

egyházi lapok: 16) Religio, 1849. júl. 1.—
1853; 17) Katholikus Néplap, 1848. júl.—1853;
szaklapok: 18) Gazdasági Lapok, 1849—
1853; 19) Hétlap, 1852. okt. 2.—1853; 20) Ifjú-
ság Lapja, 1853. jun. 2.—decz. 31;

vegyes lapok: 21) Népbárát, 1850; 22) Napi
Tudósító, 1853. jun. 2.—decz. 31; 23) Debreczen-
N.-Várad Ertesítő 1842—1853; 24) Borsodi Er-
tesítő, 1852; 25) Aradi Hirdetmények, 1852.
júl.—1853;

folyóiratok: 26) Magyar Emléklapok, 1850.
márcz. 8.—júl. 9; 27) Magyar Irók Füzetek,
1850. júl.—aug.; 28) Remény, 1851. febr.—decz.;

29) Fiatalság Barátja 1851. apr. 20.—okt.; 30) A
Falu Könyve, 1851. febr. 10.—decz.; 31) Falusi
Esték, 1853. apr.—decz.; 32) Magyar Akadémiai
Ertesítő, 1841—1853; 33) Uj Magyar Múzeum,
1850. okt.—1853; 34) Magyar- és Erdélyország
képekben, 1853.

B) Német nyelven, politikai lapok: 35)
Pressburger Zeitung, 1764. júl. 14.—1853; 36)
Der Siebenbürger Bote, 1786—1853; 37) K. k.
priv. Agramer Zeitung, 1826—1853; 38) Pester
Zeitung, 1845. apr.—1853; 39) Allgemeine Zeit-
ung von und für Ungarn, 1849. szept.—1850.
decz.; 40) Kronstädter Zeitung, 1849. márcz. 26
—1853; 41) Der Spiegel, 1828—1852; 42) Pes-
ter Morgenblatt, 1850. febr. 2.—decz.; 43) Süd-
slavische Zeitung, 1849—1852. jun.; 44) Ober-
ungarische Zeitung, 1852. jan. 1.—febr. 28; 45)
Temeswarer Zeitung, 1852. jan. 15.—1853;

szépirodalmi lapok: 46, (Luna, 1826—1853;
47) Der Satellit, 1840—1853; 48) Der Schmet-
terling, 1833—1850; 49) Pester Sonntagsblatt,
1853. nov.—decz.; 50) Euprosine 1851; 51)
Unterhaltungsblätter 1852. júl.—decz.;

vegyes lapok: 52) Transilvania, 1839—1853;
53) Pester Wochenblatt, 1850. júl.—szept.; 54) Der
Bürger- und Bauernfreund, 1850. jan.—decz.; 55)
Blätter für Geist, Gemüth, und Vaterlandskunde,
1850. szept. 1.—1853; 56) Pester Localblatt 1850.
szept. 1.—1853; 57) Pester Post, 1853. jan.—
decz.; 58) Banater Telegraph, 1851—1852; 59)
Oedenburger Stadt und Landbote, 1850. febr. 2.
—1851. febr. 15.; 60) Grenzboten 1853. jan. 16.—
jun.; 61) Der katholische Christ, 1848. júl.—
1853; 62) Zeitschrift für Natur- und Heilkunde in
Ungarn, 1850. júl.—1853; 63) Zeitschrift für Un-
garns Industrie, 1850. júl. 1.—szept.; 64) Der
Siebenbürger Volksfreund, 1850; 65) Pest-Ofner
Mercantil-Correspondenz 1850. jan. 15.—1853;
66) Handels- und Mercantilberichte von und für
Ungarn, 1850. márcz.—aug.; 67) Pest-Ofner
Kundschafts- und Auctionsblatt 1789—1853; 68)
Kaschau-Eperjeser Kundschaftsblatt 1839—1853;
69) Arader Anzeiger 1852. júl. 1.—1853; 70)
Arader Kundmachungen, 1848—1853; 71) Te-
meswarer Anzeiger, 1849. szept. 1.—1853; 72)
Gross-Beckereker Wochenblatt, 1850—1853;

folyóiratok: 73) Verhandlungen und Mit-
theilungen des siebenbürgischen Vereins für Na-
turwissenschaften, 1850—1853; 74) Archiv des
Vereins für siebenbürgische Landeskunde, 1850
1853; 75) Magazin für Geschichte, Literatur
und alle Denkwürdigkeiten Siebenbürgens, 1853;
76) Monatsblatt der Landwirthschaftlichen Gesell-
schaft in Agram, 1852; 77) Landes-Regierungs-
blatt für das Königreich Ungarn, 1851. febr. 15—
1853; 78) Landes-Regierungsblatt für die Serbi-
sche Wojwodschafft und das Temeser Banat,
1850—1853; 79) Landes-Regierungsblatt für
Siebenbürgen, 1850. apr. 1.—1853; 80) Polizei-
Anzeiger (Pest) 1850. febr.—1853; 81) Polizei-
Anzeiger (Pozsony) 1852. aug.—1853; 82) Poli-
zei-Anzeiger (Kassa) 1852—1853; 83) Polzei-
Anzeiger (Zágráb) 1852—1853.

C) Szláv nyelven, politikai lapok: 84) Na-
rodne Novine, 1836—1853; 85) Napredak, 1848
decz. — 1849. jun., 1850—1853; 86) Slovenski
Jug, 1848. okt.—1849. szept., 1850. jan.; 87) Ju-
goslavenske Novine, 1850. apr. 8.—jun.; 88) Po-
zornik, 1849. júl.—1850. decz.; 89) Svezetovid,
1853. júl.—nov. 15; 90) Szerbszki Dnevnik 1852
—1853; 91) Glasnik Dalmatinski, 1850—1853;
vegyesek: 92) Katolicke Novini, 1850—1853;
93) Cirill a Method, 1850. júl.—1853; 94) Slo-
venskije pohadi, 1846—1847, 1851 apr. 15.—
1853; 95) Danicza, 1845—1853; 96) Sednica,
1851; 97) Jezna pesela, 1852; 98) Neven, 1853;
99) Katolicke Zagrabocki List, 1850—1853; 100)
Gospodarske Novine 1853; 101) Pravnik, 1853;
folyóiratok: 102) Szerbszky Ljetopis 1827
—1853; 103) Kolo, 1853; 104) Déli szláv történe-
tek tára, 1853.

D) Oláh nyelven, politikai lapok: 105)
Gazeta Transilvaniei, 1838—1853; 106) Tele-
graful Roman, 1853. jan. 15.—1853;
vegyes: 107) Foaia pentru minte Amma si
Literatura, 1838—1853.

E) Olasz nyelven, politikai lapok: 108)
Gazeta di Zara, 1850; 109) Osservatore Dalma-
tico, 1850—1853.

Az 1801-től 1853-ig megjelent lapok és fo-
lyóiratok számszerinti kimutatása következő:
1848 és 49-ben megjelent: magyar 75, német 55,
szláv 17, oláh 3, franczia 2, összesen 152,
1850—1853-ig megjelent magyar 34, német 49,
szláv 21, oláh 3, olasz 2, összesen 109.

1801—1849-ig megjelent magyar 160, német 83, szláv 27, oláh 4, orosz 2, francia 2, latin 6, összesen 284; ehhez hozzáadva az 1850—1853-ban újonnan keletkezett lapokat és folyóiratokat: magyar 26, német 31, szláv 15, oláh 1, orosz 2, összesen 75; 1801—1853 végeig megjelent magyar 186, német 114, szláv 42, oláh 5, orosz 4, francia 2, latin 6, ez időben megjelent lapok és folyóiratok összes száma 359. Szinnyi József.

A szendrői ref. templom.

(Borsodmegyében.)

Miskolcztól, Edelénytől északra, a Bódva kies völgyében, ott a hol e szép kis folyó a tornai kopár sziklabecek mintegy kőfalát áttörve, Borsod virányait öntözi friss hegyi vízzel: terül el Szendrő városa. Lakossága alig több 2000-nél, de ez mind tösgyökerez magyar, s többnyire föld- és szőlőművelésből él.

A szépfekvésű város fölött emelkedik a magános várhegy, hajdan híres Szendrő várával, melynek azonban ma már csak alapfalai vehetők ki: pedig még a legutolsó Rákóczi háborújakor is meglehetősen erősség hírében állott, s azelőtt mint a török ellen szolgáló tekintélyes végvár, továbbá a Bocskay, Bethlen, I. Rákóczi György és Tököly háborúiban épen jelentékeny szerepet vitt. De ama kopár hegyen csak maga a fellegvár állott; lejjebb a hegy lábánál terült el az alsó vár, a melynek főépülete, a gr. Csáky-Pallavicini család kastélya, jelenleg is díszesíti a várost. Ez egészen a régi alvó omladékan épült.

Másik — s tán főbb — nevezetessége Szendrő városának az ódon külsejű református templom, a melyet képzünk ábrázol.

E régi, tisztes épület architektúrái sajátosságai kivül történelmi érdekekkel is bír. Midőn nevezetesen a XVI-ik század első felében a protestantizmus hazánkban, főleg a János király országgrésében, oly gyorsan elterjedt, s a magyarság zöme a Kálvin tanait fogadta el: Szendrő lakossága is — mint Borsodmegyéé általánosan — tulnyomóan ezen hitvallást vette be. Egy darabig a várbeli, régen kath. egyházat használták: de a vár később az ausztriai házbeli királyok hatalma alá kerülven, ezeknek kapitányai visszavették tőlök a templomot, s a kath. hitre sokakat visszatértettek papjaikkal, szerzeteseikkel. Megkezdődtek a vallásüldözések. A szendrői templom nélkül maradt reformátusok azonban — emejükből egyházat akarának építeni az Ur dicsőségére, de ebben sokáig gátoltattak a szendrői császári kapitányok által.

Vége az országgyűlés lépett közbe, s kieszakozt az uralkodónál, hogy az országban több helyen templomokat építhessenek a protestánsok, a hol tőlök a régi kath. templomok elvették volt. E helyek egyenként megnevezettek. Köztük volt Szendrő is. Minthogy azonban e városa környékén több református falu volt, mely hasonló akadálylyal küzdött: az ő folyamodásaira az a végzés hozatott, hogy külön-külön nem építhetnek templomot, hanem járuljanak ök is a szendrőhe.

Igy épült föl aztán csakhamar a szendrői s még — ha jól tudjuk — tán öt környékbeli reform. helység lakosainak filléreiből s hitbuzgóságából a Szendrőn ma is álló régi nagy ref. egyház. Látszik is rajta, hogy nem csupán a szendrővárosi ref. hívek számára volt szánva; mert ezek számához — csak 5—600-an vannak — aránytalanul nagy, vagyis inkább hosszú. Mert a templom csúcsos ablakokkal s ajtókkal, oszloptámpokkal, s hosszú keskeny alakban: szóval meglehetősen tiszta góth stílusban épülven, inkább hosszú mint térs.

E szép építmény különben — kiváltságos magánállás s faragott kövekből igen erősen rakott, szép hosszukás csúcsban végződő ablakokkal ékes torony — csak dicsőítésére vá-

lik s jó izléséről tanuskodik hajdani építőmestereinek, valamint maguknak az építetőknek.

Most már sötét a tisztes épület, s kissé le is van süllyedve, mindazáltal teljesen ép, jó karban tartatik, és isteni tiszteletre használtatik, jelenleg már azonban természetesen csak magok a szendrővárosi ref. hívek által, — miután a többi öt helység, jobb idők következtén, külön-külön építenek maguknak egyházakat. Még a régi kőkerítés is megvan a templom körül, a melyen belül hajdanában temető volt.

A szendrői reform. egyház egyéb nevezetes régiségekkel is bír. Az egyház ládájában gonddal őriztetik ugyanis több szintén régi aranyozott ezüstkehely és ezüsttányér mellett egy igen értékes, arannyal dús kivarrott — s attól szinte súlyos — piros selyem-csujtár — nyeregtagaró, mely bármely muzeumnak díszé lenne, mind a skóthumizés művészetére, mind nagy értékére nézve. Ez a XVII-ik századból származik s az utolsó szendrővári török bástya, a kit a Bódva partján — most is Zákány ref. templomának nevezett helyen — Zákány István híres magyar vitéz levágván, hirtelenében a várat is megvette, s a sok kincsű rabló basa drága nyeregtagaróját és selyemturbánját a szendrői ref. ekléziának ajándékozta, — Isten dicsőségére, hálából a jó szerencsésért. A turbán selyemfonálból himezett, hajdan ugyiltszik piros, de már színt vesztett pompás keleti shwalból állott, melyen a basa vére itt-ott most is sötétlik.

Zákány hőstette jutalmául az ónodi végvár ka-

Szendrői ref. templom (Borsodmegyében). — Myskovsky V. rajza.

pitányává nevezetett, s mint ilyen találkoztunk vele 1672-ben, mikor várát épen rokona Zákány Tamás vette ostrom alá, a Wesselenyi Pál és Petróczy István vezérlete alatti elégtelenség hadai egy részével.

Szuha.

Korpona.

(Zólyommegyében.)

Hazánk legrégibb városainak egyike Korpona.

Fekvése e városnak, mely Hont és Zólyom megyék közt épen az északi határt képezi, s minden oldalról erdős hegyekkel van körítve, igen regényes. Hogy eredetéről némi fogalommal bírjunk, messze, igen messze — multunk mesés világába kell vezetnem az olvasót, azon korba, a hol Attila a góthokkal, s az ugynevezett karpokkal tört be az országba. — Némelyek szerint ez utóbbiak lettek volna alapítói, s tőlök eredetnek mondatik a latin elnevezés „Carpona,” ez azonban kétes, miután azon karpok a rómaikkal háborusodván, többnyire a Duna partjain laktak. Mások a szászokat mondják Korpona alapítóinak, kik, mivel akkor e város környékén igen sok tő létezett, halászatból éltek, s nagy mennyiségben pontyokkal (Karpfen) kereskedvén, „Karpfnerek”-nek nevezettek; s ezen keresetük után maga a város is Karpfen nevet nyert — s ebből származhatott aztán a latin Carpona,

s a magyar Korpona elnevezés. Ezen állítás leg-hitelesebbnek látszik, mert a 17-ik század valamelyik országgyűlésén maga a város ekkép nyilatkozott eredetéről „Carpona villa primum Regalia fuit, et aliquando per Saxones, per Carolum M. hoc in regnum inductos, condita.”

De tán elég ennyi a homályos multból; lásuk a történelem világosabb lapjait.

980-dik esztendőben Gejza fejedelem alatt Korponát már mint régi szász telepet találjuk, ezen fejedelem volt az első, ki öket bizonyos kiváltságokkal ajándékozta meg.

Ezen szász telepeket (Poynjik, Szászafalu, és Korpona) ez időben Hunth és Pálnán magyar családok bírták, azonban midőn Sz. István király Boleszlav, Kupa, és Duló ellen harczolt, Hunth és Pálnán vezérek szász alattvalóikkal oly tette megerősítésére valának Sz. István királynak, hogy ez ellenét legőzöven, öket jobbágyaikkal alól felszabadította, — ezen időtől fogva Korpona Sz. István király egyik rendeletében mint királyi város (Villa Regia) emlittetik, hol kiváltságai fentartatni parancsoltatnak.

Ezen időtől fogva Korpona minden további változás nélkül élvezte szabadságait, migsem a 13-ik században II-ik András király alatt Erdélyből nagy számban szász bányászok Felső-Magyarországba rendeltettek, hogy ott bányákat kutassanak. Ezek nagyobb része Korponán telepedett le, de bányákat nem lelven, földművelő nép lettek. Ekkor több hely s patak németül nevezetett el — mint Fitzberg, Nickelberg, Warmflusz,

Kalterbach, stb., s mai napig is e névvel bírnak.

Azonban megjött az 1241-ik év és vele a tatárpusztítás, nagy fergeteg dult e honban szerteszét. Korpona is egész népcsoportok rémült arczokkal s jajveszékkel az erdőbe menekültek.

Vége az 500,000-nyi tatár csopót 1243-ban Moldovába vonult vissza. Korpona lakosai is lassankint elő kezdek tűnődni menhelyeikből, melyek még most is láthatók, a várost romba dőlve, vagyonukat kirabolva, s társaik ezereit legyilkoltan a romok közt heverve találták.

Ekkor Béla király beutazván országát, az elpusztult városokat és falvakat újraépíttetni rendelt, miért is 1244-ik évben személyesen jelent meg Korponán, s jart erős fallal körülpitni parancsolá. Ezen időből olvashatjuk Béla király diplomáját is, melyben Korponának szabadalmait nemcsak megerősítette, de meg is szaporította. 1342-dik évben Korpona már az ország gazdagabb városainak sorában volt, mit onnan lehet következtetnünk, mert I-ő Károly Róbert alatt az ezen évi országgyűlés 31-ik art. folytán a királyi kamarának évenként 35 font ezüstöt tartozott fizetni.

I-ő Lajos és Zsigmond királyok is megerősítették e város szabadalmait. 1483-ban a husziták betörvén Magyarországra, a többi közt Korponát is feldúlták, mikor a városi levéltárban megőrzött iratok tanuskodnak.

Korpona már ez időtől mint vár emlittetik s így az Erzsébet királyé és lengyel László király közötti háborúban Gieska által megszállva tartatott, de 1444-dik évben Palásti Bertalan és László bevették s Gieskát megsebesztették. Később, mivel a felső megyékben tartózkodó csehek rablásai által e város igen sokat szenvedett, panaszt emelt Mátyás király előtt, ki a kárvallottaknak 10 évi adót, s a városnak a 35 font fizetendő ezüstöt elengedé. — Midőn Mátyás király megházasodott, a királyi kincstár igen kimerült állapotban levén, több város, s köztük Korpona is, tetemes összeggel járult költségei fedezésére. II-ik Lajosnak a törökök elleni hadkészületei alkalmával Korpona nemcsak katonákkal, de 400 r. forinttal is járult segélyére.

Ezen kor irataiban többször találkoztunk Balassa Zsigmond bozók, és Erdődy püspök csábrági várurakkal, kik mindketten időnkint Korponát meghódítani törekvének, de miután Balassa nem-

sokára Ferdinánd király által Borsodmegye főispánjának s a diósgyőri vár parancsnokának nevezetett ki, s Korpona a király oltalma alá jutott, e veszélyes két ellenétől megmenekült.

Azonban bekövetkezett az 1541-dik év. A törökök Buda várát, az ország szívébe vették, minek híre az egész országot megrázkódtatá, ekkor az esztergami várparancsnok szigoruan meghagyá a korponai őrségnek, hogy a város jobbfele emelkedő csúcsra őrtornyot építtessen, hol éjjel-nappal őt tartassék. Ez építmény (mint mellékelt képzünk mutatja) jelenleg is meglehetősen ép állapotban látható.

Hovatovább aggasztóbbak lettek a körülmények; a törökök nem sokára Esztergamtól, Lévat, Visegrádot vették be s közeledének a bányavárosok felé. 1545-ben már Bozók várát, mely alig van egy órányira Korponától, sőt magát Korponát is megtámadták, azonban sikertelenül. Voltak ez időben a törökökön kívül még magyar rablóvezérek is, kik ezen zavargó időt felhasználván, saját honfirtasok nyugalmát zavarták; — ilyen volt Balassa Menyhért, ki 1546-ban nemcsak Csábrág és Szitnya várakat foglalta el, hanem Korponát is több ízben megtámadá, mivel azonban itt heves ellentállásra talált, Bozók várának indult, mely akkoriban saját testvére, Balassa Zsigmond tulajdona volt, és midőn e vár parancsnoka, Széchenyi, ellentállt volna, ekkép kiáltott fel: „Add meg magad Széchenyi, ne hidd! kezem ügyet te sem kerülöd el!” ki azonban daczára, hogy legyőzték, mégis megmenekült.

A város a törökök felzárkításának nem engedelmességet s hű maradt királyához, ki Krusicz János csábrági kapitányt nagyobb katonai erővel Korpona várának védelmére rendelte.

Midőn Maximilián a trónra lépett, az 1559-ki országgyűlésen elhatározottat, hogy a korponai vár megerősítésénél Turóc-, Zólyom-, Árva- és Liptó megyék hat napot minden díj nélkül tartozzanak dolgozni. S midőn ezen város ily fontos erősségé emeltetett, bekövetkezett az is, hogy Hont, Nógrád nemessége a török előtt itt kereste menedékét.

Későbbben, midőn Krusicz, a korponai várparancsnok, Fülel vára segítségére rendeltetvén, ott fogásba esett, Gézy György jött Korpona védelmére; — ezután Ujlassy Fer. meg Ujlaky Sebestyén voltak e vár parancsnokai; hanem midőn 1563-ban Ferdinánd király Szoliman-nal 30,000 arany lefizetése mellett békét kötött, Krusicz kapitány is fogásából kikerült s Korpona várának parancsnok-ságában újra megerősítetett.

Alig mult néhány év, s a törökök, a békét megtörve, 1569-ik évben Korponát ujjal meg támadták, de mivel Krusicz hősileg visszaveré

öket, azzal bosszulták meg magukat, hogy a város határát tönkre tették. — Midőn az érsekújvári basának Korponát szép szerével megnyerni nem sikerült, mindenféle üzenetekkel fenyegette, hogy nemcsak az őrizetet, de a polgárságot is nyegedel-

imét ostrom alá vették, és ezután is több ízben, de már a hadi szerencse fordulóban s a félhold homályosuló félben volt, mert Mansfeld tábornok E-ztergonnál a törököket keményen megverte, Palfy pedig több magyar vezérrel Fülel, Szécsény várakat bevette, tehát Korpona békéje is egy időre biztosítottak látszott.

Bocskay István fölkelése idejében 1604-dik évben Korpona is felszólított a csatlakozásra, de mivel nyilatkozatával késett, Bocskay Rédey Ferenczet egy hadtesttel Korpona ellen indította, kinek is ezt bevenni sikerült. Így állván a dolgok, Bocskay maga jelent meg Korponán, hova oly czéllal hivatott országgyűlést, hogy a béke Ausztriával kieszközöltesék, miért is Bocskay Illés házy Istvánt békealkudozás tekintetéből azonnal Bécsbe küldötte, minnek következtében a béke csakugyan létre is jött, és pedig a következő föltételek alatt: Bocskay az erdélyi fejedelemséget visszakapja, ha pedig családja kihal, az viszaessék a magyar korona alá, hogy a Bocskay által bevett várak a királynak visszaadassanak, hogy a nádori méltóságra protestánsok is megválasztathassanak, és hogy a protestánsok vallásza-badságaikban megerősíttessenek.

Béke volt valahára. De alig mult el tizenkét év, 1619-ben Bethlen erdélyi fejedelem Bocskay nyomdokait követve, ismét kénytelen volt berontani ez országba, s a népet felkelésre buzdítani. Debreczenig elnyomulván, irt Korponára, s a vár feladását mindenféle fenyegetésekkel kérte; s Thurzó Szaniszlónak a vár akkori parancsnoka később meg is hódolt.

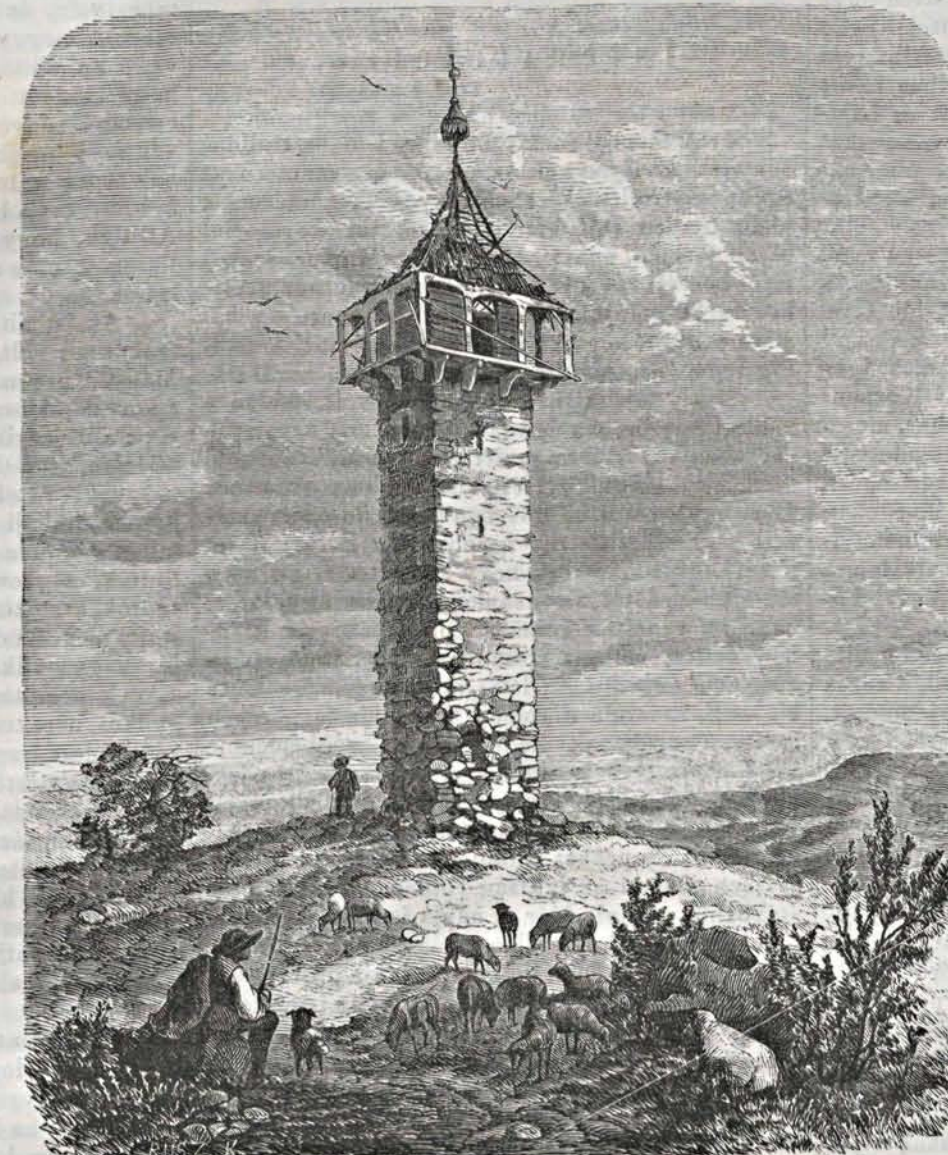
1621-ben, midőn a császári katonaság Korpona tájékán táborozott, e város is Ferdinánd király oltalma alá sietett, — de mily rettegés fogta el a polgárságot, a midőn rögtön ott terem Bethlen serege, s a császári tábornok szétveri, — hogy tehát e hűtlenségeért bekövetkező ve-

szélyt megelőz-ze, egy küldött-séget indított utnak Bethlen ujra elejébe, és nem siker nélk.

Mint tudjuk, 1622-ben Bethlen Pozsonyban békét kötött, de nem sokára a törökökkel szövetségbe, 80 ezernyi sereggel ujra visszatért. Ezen ellenség ellen gyűjtött seregbe Korpona polgársága is nádori parancs folytán 200 katonát kiállítani köteleztetett, — de ennek daczára is nem sokára Bethlen hatalmába került.

Béke kötött ismét, de csak hogy ujjal felbontas-ék, mert Bethlen a törökökkel harcra kelvén, 1626-ban július 25-én a törökök Korponát megtámadva kirabolták. — 1644-dik esztendőben Rákóczi György erdélyi fejedelem szabadságharcában, Rákóczi hatalmával nem mérkőzhetvén, ennek meghódolt.

A linzi békekötés után a törökök a magyar

A korponai őrtorony. — (Gyegusa János rajza.)

t tni fogja, ha ajánlatát elfogadni elmulasztaná, d: mivel Korpona mindegyre hű maradt királyához, a basa haragra lobbant s Ali béget, ki akkoriban Dévény fölött parancsnokolt, Korpona ellen

Korpona városa, délkeletről. — (Kéleti Gusztáv rajza.)

indította, de sikertelenül, mert Károly herceg e törekvését megakadályozá. — Krusicz helyébe, ki ez időben meghalt, Nagy Fábán, ezután pedig Balogh Lukács, voltak e vár parancsnokai.

1588. és 89-ben a törökök Korpona várát

hazát ismét pusztítani és rabolni kezdték, s így 1647-ik évben július 24-ik napján reggel, midőn a lakosság többnyire a határban dolgozott, a törökök véletlen s oly nagy számban rohanták meg Korponát, hogy alig maradt idő a város kapuit bezárni, de mindamellett oly elkeseredetten folyt az ellentállás, hogy a törökök nem vetettek ugyan vissza, azonban mégis az ostrommal felhagyni kénytelenek, miért is boszúból a szabadban talált lakosokból 43-mat, nagyobb részt nőket és hajadonokat, elfogtak, és 400 darab szarvasmarhát hajtottak el. — Két hónappal ezután ujjalag támadás alá vették Korponát, de ezuttal sikertelenül.

Az 1649-ki országgyűlésen határozatba ment a korponai vároreség szaporítása, s azonkívül a hontervegyei tisztviselőség is Selmecről ide tette át.

A törökök támadásai által, melyek most igen gyakoriak valának, tizennégy év alatt Korpona több mint 300 polgárt, s tömérdek marhát, eleseget vesztett el, ez által indítatva folyamodott az akkor uralkodó Ferdinánd királyhoz segítségért, ki is a városnak nemcsak katonát és lövegeket; de szükséges lőport, s golyót is nagyobb mennyiségben adott, — így elkészülve, csak alkalomra várt, hogy annyi elkövetett kegyetlenéggel bosszút állhasson ellenén.

Az alkalom közeledik, a magas parton álló strázsaház órének jeladó kürtje elhangzik a város felett, a lakosság fegyvert ragadva bezárja kapuit, a roppant porfölgő mindig közelebb jön, már szinte hallani a dobok és sípok riadalmát, s a várfalait megröghető muzulmánok „Allah!” kiáltása rázkódtatja meg a levegőt.

A harcz mindkét részről elkeseredetten foly; hanem Bory Mihály uram eselt vetett az ellenesnek. A vároreség egyik fele a hegyek közt lapogván, előtört, s a törököket váratlanul hátban támadta meg. E nem várt esemény a török sereget roppant zavarba hozta, e fontos pillanatot felhasználni, s a várkapuit kirohanni egy perc müve volt. — A minden oldalról rohanó megtámadások megtörték az ellen erejét, a zavar általános lőn, minék az lett aztán eredménye, hogy Bory a vároreséggel egyesült polgárokkal teljes győzelmet aratott, több ezer török hullá fűde a csatamezőt, az élve maradtak nagyobb része fogcságba s az egész tábori szerűt zsákmányul esett; a város határszélén több elesett török feje póznákra aggattatott.

Több évig vitézül védte még Bory Mihály a várost. Halála után 1668-ban báró Balassa Bálint volt a felső vidék védője s Korpona várának parancsnoka, kiből Ali bég oly hatalmas ellenét talált, hogy Korponára a többi közt egyszer így írt: „Balassa kutyáinak ne merészkedjenek engedelmessé válni, mert a ki azt teszi, azt élve nyársra huzatom.”

Évek multak el békével. De 1678-ban ismét látunk Korpona vára alól egy támadó török sereget megveretten, futva menekülni.

Tökölly Imre 1682-ben Korponát elfoglalta s védelmére Pápay István egyik vezérét rendelte. Később azert, mivel Korpona Tököllynek meghódolt, Salenbreg császári tábornok e várost 2000 r. forinttal büntette meg.

Midőn 1703 dik esztendő irtak, újabb szabadságharcz eseményei folytak. Tökölly Imre mostohafia, Rákóczy Ferencz, Lengyelországban egyesítvén seregeit, Magyarországra betört s oly szerencsésen harczolt, hogy nemcsak Bozók, Korpona, Csábrág és Léva várakat is meghódította.

1706-ban Rákóczy országgyűlésében Korpona részéről Palásti István mint városbíró, Bene Pál, Gerhardt, Szentiványi Ráfael és Zsembery Mátyás mint követek vettek részt, s mivel e város ez időben Rákóczy ortalma alatt állott, ez minden szükségében hozzá, mint védőjéhez s legmagasabb urához folyamodott, s neki 1707-ik évben 10,800 forintnyi adót fizetett. — Az említett évben Rákóczy, Beresényi vezérének elnöklése alatt haditörvényszéket is alakított Korponán.

Midőn a császári sereg a bányavárosok felé közeledett, akkor Rákóczy korponai őrsége igen gyenge volt, miért is a várat megtarthatni reménye nem lévén, éjnek idején elhagyta azt, de nem nagy köszönet volt benne, mert mielőtt odahagyná a várat, lángoknak adta martalékul, minék következtében Korpona igen sokat vesztett hajdani erős voltából.

Rákóczy legyőztetvén, Korpona ujjalag a királyiak kezére esett, lassan épülni kezdett, de oly különbséggel, hogy a vár dűledékeiből r.-kath. egyház, és a régi magyar nemes családok palotái-

nak maradványaiból szerény polgári lakok emelkedtek.

A város most mintegy 2400 lakossal bír, kiknek fele a r. kath., másik fele az evang. egyházhoz tartozik.

Istenítéletek.

(Vége.)

4) A tűzpróbának több fajtát kell megkülönböztetnünk. Ilyen volt az, midőn a gyanuba vett egyén meztelen kezét bizonyos meghatározott ideig tűzben volt kénytelen tartani, körülbelül olyan formán, mint a történet C. Mucius Scaevoláról beszéli. Ha a kezét sértetlen maradt, az ártatlanság be volt bizonyítva. Azonban arról sehol sincs említés, hogy az istenítélet e fájánál a pap-ság segédkezet nyújtott volna.

Másik faja a tűzpróbának az volt, midőn a vádlott egy ingben égő farakások ment keresztül, és ha azt akarta, hogy ártatlannak nyilvánítsák, testének a lángtól sértetlennek kellett maradnia. Ilyen próbát állt ki 1067-ben Péter, florenzi szerzetes, ki ezért Petrus igneus (Tűz-Péter) nevet nyert, és pedig azért, hogy szerzetesait azon szemrehányástól tisztítsa meg, mintha püspököket hamisan vádoltak volna. E próbának már 1063-ban kellett volna történnie, de II. Sándor pápa meg nem engedte. Az 1067-ikét a nép erőszakolta ki. — Savanarola Jeromos híres dömés pörében is ilyen próbának kellett volna végbemennie 1498-ban, melynek mindkét vitázó szerzetes-pártnak alá kellett volna magát vetnie, és pedig azon világos kijelentés után, hogy noha az egyházi törvények az ily próbát tiltani látszanak, rendkívüli esetben szabad az igazság földért véget ily eszközhöz nyulni. Már a napja is ki volt tűzve, t. i. 1498. apr. 7.: az államtanács összeült s a tűz meg volt rakva. De mindkét párt kifogást tett a feszület és szentelt otya ellen, s így az istenítélet a nép nem csekély bosszúszaga elmaradt, mely egész méltatlanságával Savanarola ellen fordult, őt tartván bűnösnek, mint Schröckl egyháztörténetében részletesen leírja.

Egy harmadik faja a tűz általi istenítéletnek a tűzes vas próbája, mely ismét kétféleképp ment végbe. Egyik módja az volt, hogy bizonyos izzó vastömeget, rendszeren 1—3 font nehézségűt, kellett valamely meghatározott pontig meztelen kézzel vinni. A körötte elkövetett szertartások nagyon hasonlítottak a forró víz próbájánál alkalmazottakhoz. Midőn a régi iratokban izzó vas próbájáról van szó, rendszeren ezt kell érteni. Volt azonban másik is, melynél a magát tisztítandó bizonyos számú megtüzesített ekevaera tartozott meztelen lábbal lépni. Az ekevasak száma rendszeren 9, néha csak 6, de olykor 12 is volt. E módot rendszeren házasságtörés és gyilkosság eseteiben használták. Egyébirtant a jus canonicum az izzó vas valamennyi próbáját, mint istenkísértést kárhoztatta.

5) A keresztítéletről eltérők a nézetek, úgy látszik, hogy ezt nem is tartották valóságos istenítéletnek, hanem inkább vitázó két félnek vagy egyének versenyé volt, melyikük képes tovább vízszintesen kiterjesztett karokkal (és pedig rendszeren kereszt mellett) állni, vagy ki lesz kénytelen előbb lebozósítani. Ugy látszik, hogy e próbát leginkább birtok fölötti viták és határvillongások eldöntésére használták.

Van említés a keresztpróbának még egy más fájáról is, mely abban állt, hogy a gyanúsított fejére tartozott tenni a feszületet. Minthogy azonban sehol sincs elődva, milyen eredménye volt ennek, valószínű, hogy ez csak a tisztító eskünek ünnepélyesebb néme, és pedig annál inkább, mivel III. Leo pápáról meg van írva, hogy bizonyos vádakkal ellen 800-ban N. Károly, ennek egész udvara és a papság előtt azzal tisztította magát, hogy előtűt fejére tevén az evangéliumot és feszületet, ezekre megesküdött. Ha-onlót említette I. Pelagiusról, ki az evangéliummal és feszülettel fején ment föl a szöszekre.

6) A pártiadalt, mint barbár szokást az egyház mindig kárhoztatta. Ezt tette az utolsó egyetemes concilium, a tridenti is, mely az „ördögi találmányban” résztvevőket, sőt még a nézőket is, kiközösítésre méltónak jelenti ki. Ámbár pedig ez ismételt tilalom dacára akadtak egyházi személyek, kik ez istenítéletben is cselekvő részt vettek, az ily kivételek még nem veszik annyira igénybe figyelmünket, mint azon szokás, hogy a papoknak ily esetben szabad volt helyetteseket állítani. E helyetteseket, „Campiones”-nek hívták, s eredetileg csak a nők, kiskorúak és gyöngék jogainak védelme volt földadatok. A fejedelmek

is birtok ily helyettesekkel, honnan a „champion du roi” elnevezés. A pápai tilalom egyébiránt e helyettesekre is kiterjedett.

7) A gyászpad próbája akkor használtott, midőn a gyilkosság ki általi elkövetése bizonytalan volt, de a gyanu egy vagy több egyénre esett. A meggyilkoltat ugyanis gyászpadra terítették, az állítólagos tetteseket megparancsolták, hogy kezével a halottnak sebére vagy köldökét érintse bizonyosforma elmondásával. Ha a sebből vér vagy tájték jött, vagy pedig ha erre a halottnak színe változott, vagy csak a seb reszketni kezdett, ezt a bűnösség bizonyosságának tartották. Állítják, hogy ily uton több gyilkosságot kiűtötték, miután a gyilkosok tettöket magok bevallották.

Az istenítéletek e faja a székeleyeknél is szokásban volt, mint azt Balassy Ferencz az Új Magyar. Muzeumban (1858. IV. füz. 191. és 192. l.) e szavakkal ismerteti: „Ha valaki meggyilkoltatott: a meggyilkoltatott ember rokonainak követelésére azon helynek, vagy falunak lakosai, a hol, vagy a melynek területén a meggyilkolt embernek hullája vagy holttete találtatott, tartoztak a holttetemen megjelenni, s a gyilkost, ha tudták, megnevezni s kiadni, ha pedig azt nem tudták, kezeiket a meggyilkolt ember fejére tenni, s úgy megesküdni: hogy sem magokat e büntetésben vagy gyilkosságban vétkecsnek vagy részecseknek nem tartják, sem azt, hogy ki legyen a gyilkos, nem tudják. S a ki ez alkalommal esküdni vonakodott, vagy a kinek keze alatt, a míg esküdt, a holttetéstől a vér megindult s folyni kezdett, az azonnal vétkecsnek nyilvánítottat s halálra sentenciáztatott; valamint az is, ki a tetemre, vagyis eskütelre fölhalt helység lakosai által, mint gyilkos, kiadatott.” E szokás, mely ugyan csak Balassy szerint még a XVI., XVII. században is foganatban volt a székeleyeknél, ott „tetemre hívásnak” vagy „halálujtásnak” nevezetett.

8) A szent falat próbája abban állt, hogy annak, kire a lopás gyanuja esett, egy darab megszentelt kenyert vagy sajtot adtak enni, azon hitben, hogy ha bűnös, nem lesz azt képes lenyelni, vagy ha igen, ben megtartani. E próba is egyházi szertartásokkal volt összekapcsolva.

9) Végre némileg az istenítéletekhez sorozható még az Isten ítélőszékére való fölébbrzés, melynek egyébiránt csak akkor volt helye, midőn a vádlott az ugynevezett istenítéleteket megvetvén, e csaláson vagy babonán alapuló itéletek ellen Isten igazságos ítélőre hivatkozott. Hogy a templarusok utolsó nagymestere Moley Jakab kivégeztetések 1813. mindkét bíráját, V. Kelemen pápát negyven napra, és Szép Fülöp francia királyt egy évre Isten ítélőszéké elé idézte, sokan kétségbe vonják ugyan, de későbbben általános hitté vált, s a kor gondolkodásmódjának tökéletesen megfelel. Más hasonló eseteket is találunk a kuttforásokban folygyezve.

Ezek voltak az istenítéletek nevezetesebb faja. Ki tudná megmondani, hány ártatlan élet esett nekik áldozatul? Gáncsolják bármennyire a jelent az ó-kor magasztalói: a balhét e gyümölcsének eltűnése is hangosan kiáltó tanúbizonysága az emberi nem haladásának. E rövid vázlat áttekintése után is lehetetlen, hogy mindenki boldognak ne érezze magát, hogy oly kornak született, melyben ily vadságnak sem ő, sem embertársai nem lehetnek többé áldozatai.

— br — yi — s.

Egy közhasznú vállalat.

A főváros körében közelebb egy közhasznú és életrevaló vállalat terve merült fel, nevezetesen hogy egy részvényes társulat Buda-Pesten minden igénynek megfelelő gyógyintézetet létesítsen, s azt a korinthiszai fürdővel összekösse.

Régóta, je újabb időben különösen mind jobban érezhető fővárosunkban hiánya egy általános nagyzerű gyógyintézetnek, vagy ha úgy tetszik gyógyháznak, melynek Európán leg több nagy városában léteznek, s mit a mivelt világ „maison de santé” név alatt ismer. Mind a betegeknek, mind a fővárosi orvosoknak érdekében áll ilyen intézetnek itt, a fővárosban létesítése, melyben a betegek rendes, házias, mondhatni családias gondos ápolást, otthonos igényeknek megfelelő kényelmet, társalgásra, érintkezésre házi központot találjanak, szóval valami egyebet, mint a mit a legválogatottabb kórházak sokkal általánosabb, kevertebb és zártkörű laktanya

vagy zárdaszervi elkülönözöttségében és feszesességében találhatnak.

Az előtűnk fekvő program szerinte tervezett valóítására alapító bizottság alakult, melynek nevére következő: Dr. Arányi Lajos m. kir. egyetem tanár, az alapító bizottság elnöke, Török Pál ref. superintendens, Weber M. János, az első m. iparbank igazgatója, Dr. Szabó József m. kir. egyetemi tanár, Neskovits D. köz- és váltóügyvéd, alapító bizottsági jegyző, dr. Halász Géza, Pest belvárosi főorvosa, Gelléri Szabó János ügyvéd és váltójegyző, Osztoics Miklós háztulajdonos, Blum János, gözmalomtulajdonos, dr. Löwy Ignác, a pesti izraelita kórház v. főorvosa, dr. Siklós Károly, Pest város v. főorvosa, id. pénz-tárnok, Pákh Albert, a „Vasárnapi Újság” szerkesztője.

Az alapító bizottság e vállalatot részvények útján szándékozik megalapítani, s miután ez üdvös vállalat a mellett kétségkívül jövedelmező is lesz, s miután a létesítéshez megkívántó egyik legfőbb kellék, az alkalmas helyiség is megvan, igen valószínű, hogy az aláírási iven csakhamar meghozzák a kívánt összeget, mely 1000 darab 200 fős részvénynek számítva, 200,000 forintra tétetett.

Ez összegben pedig nemcsak a buda-pesti gyógyház, hanem bele van foglalva a korinthiszai gyógyfürdő megszerzése is, sőt ezenkívül mindkét intézet nagyzerű mérvekre emelésének költsége is.

A fővárosi gyógyház helyiségeül Siklós Károly jóhírű budai vizgyógyintézetét szemelte ki a bizottság, e kies helyen fekvő intézetét, mely szép fekvése mellett a budai vaspálya fő, s a Pestről a budai hegyekbe közeledő társasokcsik utjához közel, mintegy összekötő pontján esik egyfelől a fővárosnak, másfelől a szabad természetnek.

E helyiség átvételét tüzte ki célul az alapító bizottság, s a tulajdonos Siklós t. urnak átadására, méltányos feltételek alatt, vállalkozott is.

A társulat azonban belátta, hogy vállalatának teljes egészessé tétele s teljes nagyzerűsége juttatása végett ezt valamelyik hazai fürdővel kell összekapcsolnia, s egyszersmind ezuttal a kisselemeskedő föld mindazon elrendezéssel, felszereléssel ellátni, minőt egy nagyzerű gyógy- és mulató-fürdőhöz, a kor és czél igényei szerint megkíván, melyek a külföldi fürdőket oly látogatottakká teszik, s ez által a vidéknek és illetőleg az országnak gazdag pénzforgalmat, a betegeknek üdülésre szükséges kényelmet szereznek.

Szemlélt tartván tehát a hazai fürdők felett, a korinthiszai fürdőt akadt meg figyelmező, melynek víze oly hatályos gyógyerővel bír, fekvése gyönyörű, s a kassa-oderbergi és a pest-losonczy vaspálya vonalak által a kontinens közlekedési főbb vonalaiba beleszik. E fürdő megszerzése vala tehát a feladat, s ez annál könnyebben léte-

síthető, minthogy a fürdőt, mely 1707. óta, Tökölly István megnövtatása után a fiskus kezébejutott, az utóbbi időben Dr. Siklós attól megvásárolta, s méltányos feltételek alatt azt is hajlandó átengedni a vállalat létesítésére.

A korinthiszai fürdő bizonyos fokig már felszerelt állapotban van, s a vállalat megindítására, mint amott a kész gyógyintézet, úgy itt is kész fürdő áll rendelkezésre.

A vállalat czélja röviden ez: Átvenni a budai gyógyintézetet és a korinthiszai fürdőt jelenlegi tulajdonosától, s azt a részvénytársulat által fedezendő pénzüsszeget segélyével nagyzerűen felszerelve, mind az emberiségre, mind a vállalkozókra hasznot hajtóvá tenni.

A vállalat anyagi haszna a meglevő kés letéknél fogva már is szép, úgy hogy a program kimutatása szerint, a budai gyógyintézet jelen állásában olcsó árakkal felvett számítás szerinti 11,096 ft. évi jövedelméből, a költségek leszámításával, 7696 ft. nyereséget; a korinthiszai fürdő mostani összes 6800 ftnyi évi bevételéből, a költségek leszámításával, 5110 ftot hoz nyereségül, a kettő tehát évenként 12,806 ft. tiszta jövedelmet s így 256,120 ft. 5% kamatját hozza be évenként.

A részvények összegének csak egyik fele szükséges a gyógyintézet és a fürdő megvásárlására; míg a másik 100,000 ft. tisztán beruházásokra lesz fordítandó. Az aláírási részvényeknek egyelőre csak 5%-j, azaz 10 forint fizetendő.

A társulat, melynek alakulására az engedély 1865. június 28-án kelt 8827. számú udvari rendelettel megadott, a nevezett program kibocsátása által megkezdé működését, s mi gyors és kívánt sikert óhajtunk működésére.

Egy veleg.

— (Mihelyt boszúja.) Tornáról írják nekünk: „A méhszurás, annak hatása és övszeri” című cikket illetőleg, mely a Vas. Újság egyik közelebbi számában megjelent, tudósítatom őnt, hogy az ott Beuce francia kis városból elbeszélte eset néhány héttel ezelőtt itt Tornán ismétlődött. Két lőtt szintén a szekérutdal egy méhkasba ütközött, a mire négy méhkas tartalma csoportosan s oly diühösen rohanta meg a lovakat, hogy ezek fél óra múlva élettelenül összerogytak. A lovak tulajdonosa, egy szegény zsidó is csak alig mentette meg életét; 200 fulánknál többet huztak ki tarkójából s arczából. A sebhelyeket azután mézel kenegették s pedig oly ekeseren, hogy egy szurás sem dagadt meg, máskülönben odalett volna ő is. A négy méhkas lakóiból azonban egy még sem maradt életben. — L. Mari.

— (A magyarországi nevezetesebb pincék.) Magyarországon, mely a bortermelésnek Franciaország után legfőbb hazája, pincéket is igen nevezetesekeket lehet találni, főleg Budán, a pesti

T Á R H Á Z.

Az adventi időszak, azon héten kívül, melybe a karácson esik, három hétig tart, mely intézkedés általában N. Gergelynek tulajdonítatik. E szerint advent első vasárnapja soha sem lenet korábban, mint november 26-án, és sohasem később, mint december 4-én. Leghosszabb az advent akkor, mikor karácson szombatra vagy vasárnapra, legközelebb, mikor hétfőre esik. Azonban a görögök az adventi időszakot sokkal hosszabbra terjesztik ki, a mennyiben azt november 14-én kezdvén, ekkor is a nagyböjtűhez hasonló böjtölési időszakkal bírnak. Egyébiránt úgy látszik, hogy ez a régebb latin egyházban sem volt szokatlan, miut arról a „quadagesima Martini” elnevezés tanusodik, midőn t. i. a böjtölési időszak a november 11-dikére eső Márton-napkor kezdődött. Ezt találjuk legalább a régebbi egyházi szertartási könyvekben. Azonban ez időnek fontosabb említett korlátozása után mindig csak négy adventi vasárnap van, és ha a karácson hétfőre esik, akkor az egész advent csak 22 napig tart.

Voltak országok, hol az adventi vasárnapokat, nem úgy, mint nálunk szokás, elsőől a negyedikig, hanem megfordítva számlálták. E számítás szerint a nálunk november 26. és decz. 4. közé eső adventi vasárnap nem az első, hanem a negyedik volt; elsőnek pedig azt nevezték, mely karácsonhoz legközelebb esett, mely tehát a mi számításunk szerint utolsó.

Elég korán kezdtek az adventtel a vigiliákat ünnepelni, melyeknek maradványát maig is nem-

Kőbányában, Érmelléken, Diószegen, a Hegyalján, Balatonmelléken, stb. Bajon, Komáromvármegyében az urasági pincében, mely 14 águ. 40,000 akó fér el, s itt említett érdemel a 2150 akós nagy hordó, melyen 22 vasarons van, melyek összesen 9580 fontot nyomnak. A hordó Pesten készült 1832-ben, miután a régi 1400 akós elromlott. De legnevezetesebb, bár legkevésbé ismeretes pincze a kulai, Bácsvármegyében. Kulán van a kincstári uradalomnak a telecskai hegybe vágott, egészen tégelből kirakott 6 egymás mellett álló pinczéje, melyeknek végei a keresztpinczével egybekapcsolva. Ezen pinczék 80,000 akót könnyen befogadhatnak, s a téglák évszámai és az itten talált, évszámokkal jegyzett vasak után itélve 1735-ik évben építették, s mind terjedelmükre, mind építkezésükre nézve az ország nevezetesei közé tartoznak.

(k. g.) — (Az ipar haladása.) Az emberi szellem az utolsó évtizedekben roppant haladást eszközölt az ipar mezején s a vegyten segélyével oly anyagokat is fölhaznál, melyektől különben undorral szoktunk elfordulni. Hogy a tudomány nagyzerű haladását az ipar terén megítélhessük, érdekesnek tartjuk a következőket megemlíteni.

Uri hölgyeink parfümös légkörökben nem is sejtik, hogy azon anyag, mely kellemes illatúrt terjeszt körülöttük, a legbüdösebb és visszatartóbb materia volt azelőtt. Az emberek állatok ammoniak-tartalmú folyékony ürítékanyagai ugyanis salétromsavval kezelve a legkellemesebb illatot képesek kifejtetni. Így készül a jaszmin-illat, az „Eau de mille fleurs,” mely annyi hölgy homlokát szerencsés megcsókolni; vagy a híres eper-szappan, mely a finom női kezesekék tisztítására és megillatozására használtatik. A büdös kátrányból szintén legénysavkezelés mellett készült a mesterséges keserű mandololaj, mely finom szappanok illatosssá tételére s ozukrázsüteményeknél jó alkalmazásba. A közönséges pálinka készítésénél keletkezett kozmás olaj, kénssav és ecetsavas haméleggel kezelve, a körte illatához hasonló szagu illó olajat ad, míg ha kénssavval és kettedbromsavas kálival leparólatatik, az ugynevezett almaolajat adja. E kozmás olajból készül még az ugynevezett Cognac-olaj, mely a pálinka és utánzott rumnak valódi cognac-íz és szagot kölcsönöz. Az ananasz-olaj készítése szintén nem igen évtágygerjeztő. Ez az által jó létre, hogy a rotnadó sajt cukorra hat; készíthető továbbá akként is, hogy az avas vajból készült szappan egy neme borlánggal és kénssavval kezeltetik.

— (Amerikában) 1720 előtt csak egy hírlap járt, mely Bostonban adatott ki, „The Boston News Letter” cím alatt. Ekkor Franklin Benjamin, több irodalombarát segítségével egy új hírlapot a „The New England Courant”-ot alapította s mint nyomda-zseged maga is közreműködött e lapnál, mig nem az, 1723-ban egy kormányt sértő cikk miatt végkép betiltattott.

esak a róm.-kath. egyházban, hanem némely helyen a protestánsoknál is, az adventben divatozó rókaték képezik. A zsidó szombat ünneplése, mely naplementével kezdődött, és melyet kezdetben az apostolok is megtartottak, természetes kezdete volt a vigiliának, vagy előünneplésnek. A pogányokból lett keresztények e szokást annál örömezték elfogadták, mivel a pogányoknál is voltak bizonyos éji ünnepek. Azonban ezeknek meg- vagy meg nem tartása már az egyházi atyáknál is vita tárgya volt. Socrates (Hist. act. I. k. 8. fej.) jelentéséből kitűnik, hogy Konstantinápolyban azért nem merték a vigiliákat megszüntetni, mivel az Arius eretnekek azon pompája, melylyel éjeli isteni tiszteletöket tartották, különösen az általok énekelte szép hymusok általános tetszésben részesültek. Ennélfogva Arany-szaju János és Eudoxia császárné még ünneplésebbékké akarták tenni a vigiliákat, hogy ez előnyt az arianusoknak át ne engedjék. Későbbi időkben is tetszés tárgyai voltak a vigiliák. Azonban a közönséges vasárnapi vigiliákat utóbb szombat délutánra tették át.

Befejezésül fejtjük még meg az ünnepi időszaknak nálunk és minden európai nyelven szokásban levő nevét. Az advent szó ugyanis latin eredetű, megrövidítve az „adventus”-ból (t. i. Domini). Az adventus szó pedig annyit jelent, mint jövetel, tehát az Ur jövelele. És így a név eredete az időszak rendeltetésének tökéletesen megfelel.

— i — s.

Irodalom és művészet.

** (A „Budapesti Szemle“) ez évi folyamából közelebb egyszerre három füzet jelent meg, melyek az új folyam 6-ik kötetét képezik. A tartalomdús füzetek cikkeit a következők: „A legújabb utazások és felfedezések“, Hunfalvy János. 2. „A Hóra-világ Erdélyben“, Szilágyi Ferencz. 3. „A bölcsészeti Magyarországon“, Erdélyi János. 4. „A régi hun-széki írásról“, Szabó Károly. 4. „A börtönügy újabb története és jelen állása Európában“, irták: Pulszky Ágost és Tauffer Emil. 6. „Az óskor a tudomány újabb világánál“. Végül „Irodalmi szemle“, és a Kisfaludy-társaság üléseinek ismertetése Gy. P. töl.

** (Zilahy Imre) kibocsátotta előfizetési felhívását költeményeinek válogatott gyűjteményére. A jeles fiatal költő, ki az újabb nemzedék közt tehetsége s szorgalma, valamint a külföldi költők körüli tanulmányai által dicsőretnesen válik ki, bizony számíthat a közönség elismérésére és pártolására. Eredeti költeményeit eszmé- és érzelmdús tartalom s mérték teszi becsesebbé. Négy éves írói pályáján eddig elismeréssel találkozott, s hozzá az irodalom minden barátja továbbra is a legszebb reményeket kötheti. A 12 ívre terjedő kötet előfizetési ára 1 ft. (dizkötésben 2 ft.), s már sajtó alatt van s decz. 24-ig okvetlenül megjelenik, úgy hogy az akkorra beérkező előfizetőknek azonnal meg fog küldetni. Gyűjtők 8 példány után tiszteletpéldányt kapnak. Az előfizetési pénzek Zilahy Imréhez Pestre (bálvány-utca 10. sz.) intézendők.

— („Magyarország képekben“) ezim alatt, Heckenast Gusztávnál új vállalat indul meg, mely hazánk földrajzi, régiségi, népmései és természeti ismertetését tűzte ki célul. Havonként egy füzet jelenik meg, négy nagy íven, képekkel. Szerkesztő, több kitűnő szakírói közreműködése mellett, Nagy Miklós, lapunk munkatársa.

— (Heckenast G. kiadásában) megjelent: Weber világtörténeti kézikönyvének 21-ik füzeté; ára füzetként 40 kr. Továbbá: Ballagi, „Magyar szótár“, 3-ik füzeté; ára füzetként 50 kr. Vachot Sándornétól „Ünnepi ajándék“ című díszes kiállítás s színezett képekkel ellátott könyv, 6—10 éves gyermekek számára; ára 2 ft.

** („Gyakorlati testgyógyászat“) (orthopaedia) című nagyobb szakmunka jelent meg közelebb Emich G. kiadásában. Szerzője Batizfalvy Sámuel, ki több mint egy évtized óta fennálló királyutcai intézetében, e tárgyban sok gyakorlati ismereteket szerzett s sikeres gyógyításokat eszközölt. A test-elferdítési bajok s az azokon való segítés módok részletes előadásán kívül néhány igen érdekes eset leírását is adja. A 407 lapra terjedő munkában 88 sikerült fametszést is találunk, melyek az eszközöket, gépeket, a test-elferdítési, a testgyakorlati formákat, stb. ábrázolják. E szakkönyv ára 3 ft.

— (Nagy német naptár.) Pollák testvérek az ismeretes Lloyd-naptárnak veszélyes versenytársat alapítottak a most első évfolyamban megindított: „Adress-Kalender von Pest, Ofen und Alt-Ofen“ című naptárjukban. E naptár a magyar naptár rendes tartalmát, mint: tisztischematicus, vásárokról, jegyzéke, posta- és egyéb vitelberek, bélyeg, pénz, kamat, suly- és mértéktablák, mellett közli a magyarországi összes ügyvédek a magyarországi bejegyzett kereskedő firmák, az országgyűlés mindkét háza tagjainak és a pest-budai üzletek kereskedői és iparvállalatok és mestereinek név- és lakjegyzékét, nem különben Pest, Buda és Ó-Buda összes lakosainak betűszerinti névjegyzékét, minden közhatal, köz- és magánintézet és a pest-budai és ó-budai s a vámvonalon kívüli házak jegyzékét. Ára 1 ft. 50 kr.

** (A pécsi „Kalausz“) hét pályázati hírdetést közöl. 1—3 arany jutalmat tűz ki a nevelés- és oktatásból vett pályázatokra. Az 5-dik pályázatkérdés ez: Melyek a tanítói élet rászái és tövisai? Jutalom: egy ezüst kézi gyertyatartó. A 6-ik: Kiváncsok egy magyar tanítói életképe, ki Magyarországon született s nemcsak a tanításban, hanem a nép-, egyházi ének- s gyümölcsfa-tenyésztésben is kitűnik. Jutalom: egy ezüst serleg. A pályaművek Pécsre a „Kalausz“ szerkesztőséghez czimzendők.

Egyház és iskola.

** (Az esztergomi gyászünnepély), melyet a boldogult primásért tartottak, nov. 27-én folyt le, s ez alkalomra a távol és közel vidékről számosan érkeztek Esztergomba. A gyászünnepélyre sok

előkelőség jelent meg, egyháziak és világiak egyenlő nagy számmal. Az országgyűlés mindkét háza is képviselve volt, valamint az akadémia és az országos törvényhatóságok is. Mintegy 500 vendéget várt csak maga a főkapitány. A bazilika szokatlan népes volt az utóbbi napok alatt. Mindenki sietett megtekinteni az ott folyó előkészületeket, az óriás katedrális, melyet a kup alatt emeltek, s mely Lippert építész hazánkja rajza után készült, és művészi tekintetben remekműnek mondják, földszintjét pedig fejedelmi pompájúnak. Kedden reggel 7 órakor kezdődött a gyászünnepély. Misét mondtak a sirboltban, mely fényesen ki volt világítva, s benne a boldogult primás sírja fölkesztve. Az ünnepélyes nagy misét később a pápai nuncius tartotta, fényes segédlettel. Az istentisztelet alatt hirtvebbs énekek és zenészek énekeltek és játszottak. A gyászbeszédet Virág kanonok tartá.

** (A bukaresti magyar reform. templom), melyre ázánkban is adakoztak, elkészült, s mint bukaresti lapok írják, a város egyik díszes épülete. A szép csillagot nem régiben egy kis ünnepélyvel tűzték tornyára.

** (A kolozsvári izraelita közösség) közelebb neveztes mozzanaton ment át. Mintegy 30 család a községből kivált, reformált magyar községet alapított, melynek külön lesz imaháza.

Közintézetek, egyletek.

** (A magyar tud. akadémia) mathem. és természettudományi osztályának nov. 26-án tartott ülésében Dr. Markusovszky Lajos 1. tag tartott székfoglaló értekezést „A közegészségi tudomány mai állásáról, tekintettel Pest-városára“. Utána Szabó József bemutatta a mathem. és természettudományi közlemények most megjelent 4-ik kötetét, továbbá a Krusper I. által szerkesztett „légtüneti jegyzeteket“. Majd Fritvaldszky I. mutatta be az Évkönyvek II-ik kötetének 4-ik darabját, mely a bemutatónak dolgozatát tartalmazza Magyarországi faunájáról. Az osztályülés után az összes havi-ülés következt, s a titkárság felolvasta a helyt. tanács leírását, melylyel értesíti az akadémiát, hogy Ó Felsőke Velenceze átengedésevel a „lombard-velencei király“ címéről lemondván, ez a czimezésben kihagyandó. — Felolvasásra került és elfogadtatott az „Értesítő“ ügyében ki-
küldött bizottság javaslata. E szerint minden felolvasó köteles felolvasásáról rövid kivonatot nyújtani be, s e kivonatot „Akadémiai Értesítő“ című alatti felhívti füzetekben adják ki. Magukat az értekezéseket külön közlőben adják ki, úgy hogy minden értekezés külön is kapható legyen. Ezekkel összefüggésben kijelentették egyezsere mind, hogy nem-akadémikusok is tarthatnak az akadémiában felolvasást, csak hogy minden ily esetre külön akadémiái határozat szükséges. Az akadémiái ülés-sorra nézve is változás történt. És pedig, miután legtöbb felolvasást a bölcsészeti, törv. és történettudományi osztályból jelentenek be, elhatározták, hogy ezután minden második ülés ezeké a szakmáé lesz. — Becske Bálint Püskök-Ladányból Kaszinczy Ferencz arczképet küldte be, mely a nagy irodalmi reformátort négy éves gyermek korában tábornoki egyenruhában ábrázolja. Kazinczyt ugyanis gyermekkorában katonának szánták s ezért atya így vétele. Toldy Ferencz pedig Cseuczornak 1837-ben Barabás által festett nagy mellképét ajándékozta, melyet az akadémiái tagok arczképei közé helyeznek. — Újhelyi József Perényi Zsigmond aláírásával ellátott okmányt küld be. — Dr. Poór Imre kiadás végett beküldi mult évben tartott székfoglaló értekezését, kijelentvén, hogy a díjról az akadémia javára lemond.

** (A Kisfaludy-társaság) nov. 28-án tartott havi-ülése mind a tagok, mind a hallgatóság részéről szokatlanul népes volt. Fábrián Gábor a „Szatiráról“ értekezett, annak történeti fejlődését s széptani elméletét tárgyalta, s lelkesen emelte ki időszíveségét a magyar nemzeti és irodalmi jelen viszonyok között. A felolvasás után Gyulai Pál tett arra némely részleteket ezafelő észrevételeket. Azután Szász Károly olvasott a Nibelung-ének (német nemzeti eposz) első részének (Szigfrid halála) általa bevezetett fordításából egy pár érdekes részletet, mely kiváló tetszésben részesült, s a társaság azonnal elhatározá az egész költeményt, mihielyt készen lesz, a pártolói illetményben közrebeosztani. Végre a társaság folyó ügyei intéztettek el, melyek közül csak azt emeljük ki, hogy Arany János „Hamlet“ fordítását a Shakespeare kiadás számára benyújtotta. Az ülést zárt tanácskozmány fejezte be, melyben,

mint halljuk, a társaság köztitárszleteli elnöke, b. Eötvös József visszavonhatlan leköszönését jelentette.

— (A kir. magyar természettudományi társulat) nov. 21-én tartott székfoglaló ülésén 1. Molnár János a lefolyt kolerajárvány alatt a pesti kutyák tartalmára vonatkozólag rendezett vegyelemzésének eredményét olvasta fel; 2. Krenner József a búzény ammonium jegecz-alakjáról értekezett; 3. Szily Kálmán a nov. 13 és 14-ike közti éjszakán Kölnben és Londonban szemlélt csillagraj-futásról tett említést, mint oly tüneményről, melylyel Olbersnek azon jóslata, hogy e csillagraj minden 34-ik évben jelentkezn fog, az idén teljesedett.

— (A pest-losonczy vasut-társulat) igazgató-sága m. hó 24-én Pesten tartott ülésében az eddigi czégnék „magyar éjszakai pályá“-ra változtatása végett a helytartótanácsához kérvényt terjesztett föl. A tanácskozás tárgyai közt mindenekelőtt a közszállítás, a vállalat főtényezője, lép előtérbe, minthogy már sok nevesebb kereskedőhöz adott be elfogadható ajánlatokat jelentékeny közszenzállományok iránt s ezek oly árt ajánlanak, melynél a társulat a vitelből levonása után egy mássa közszénért tizenöt krajczár tiszta haszon esik. Pulszky Ferencz igazgatótanácsossá megválasztatást elfogadta, s az utolsó tanácskozásban már élénk részt vett.

Közlekedés.

♣ (Terv a pesti és budai indóház összeköttetésére.) Gr. Széchenyi Ödön a szállítmányok könnyebbítésére a pesti és budai idóházaknak a Dunán gőz-komp által összeköttetését terveli. Az átjáró hely Pest felső részében a Margitszigetnél lenne kijelölve. Tudva van, hogy a közúti vaspálya-társulat is ily tervvel foglalkozik s e célra a lánchidra akarván átvzetni sinjét.

♣ (A vágóvölgyi vasut) érdekében m. hó 18-án Nagyszombatban értekezletet tartottak, mely alkalommal Degenfeld gr. kijelentette, miszerint a pozsony-sopron-kanizsai vonal érdekében Pozsonyban alakult consortium a vágóvölgyvel egyesülni kíván. Elhatározták folyamodást terjesztetni föl, hogy a pálya építése inasági munkául tekintessék és államsegély engedményeztessék.

Mi újság?

** (A képviselőház nov. 29-diki ülésében) a legelsőbb leíratra adandó válaszfóliát iránt először Tisza Kálmán, azután Deák Ferencz nyújtott be indítványait, melyek a felirathat kifejezendő elvek és követelmények vázlatát tartalmazták; mindkét indítvány kinyomtatni rendeltetett s tárgyalásuk a decz. 1-ii ülésre tűzettek ki.

— (Tompá Mihály) egészségi állapotára vonatkozó multikori öröndetes hírnök, fájdalom, nem valósl. Előttünk fekszik a beteg költőnek egy nov. 27-diki sajátkezi levele, melyben többi között írja: „Baráti megemlékezésed jól esett, de rossz vagy tudósítva, s a közvélemény, mely ugys hypochondriával gyanusít, félrevezetve. Igaz baráti kérem ez: huzd vissza! a jövő számban ezen boszantó mendemondát, oly egyenesen és határozottan, mint a mily melegséggel tudtadtad az általa szívesen ohajtott, de hazug hírt.“ — Valóban megemlékezésed jól esett, de rossz vagy tudósítva, s a közvélemény, mely ugys hypochondriával gyanusít, félrevezetve. Igaz baráti kérem ez: huzd vissza! a jövő számban ezen boszantó mendemondát, oly egyenesen és határozottan, mint a mily melegséggel tudtadtad az általa szívesen ohajtott, de hazug hírt.“ — Valóban megemlékezésed jól esett, de rossz vagy tudósítva, s a közvélemény, mely ugys hypochondriával gyanusít, félrevezetve. Igaz baráti kérem ez: huzd vissza! a jövő számban ezen boszantó mendemondát, oly egyenesen és határozottan, mint a mily melegséggel tudtadtad az általa szívesen ohajtott, de hazug hírt.“ — Valóban megemlékezésed jól esett, de rossz vagy tudósítva, s a közvélemény, mely ugys hypochondriával gyanusít, félrevezetve. Igaz baráti kérem ez: huzd vissza! a jövő számban ezen boszantó mendemondát, oly egyenesen és határozottan, mint a mily melegséggel tudtadtad az általa szívesen ohajtott, de hazug hírt.“ — Valóban megemlékezésed jól esett, de rossz vagy tudósítva, s a közvélemény, mely ugys hypochondriával gyanusít, félrevezetve. Igaz baráti kérem ez: huzd vissza! a jövő számban ezen boszantó mendemondát, oly egyenesen és határozottan, mint a mily melegséggel tudtadtad az általa szívesen ohajtott, de hazug hírt.“ — Valóban megemlékezésed jól esett, de rossz vagy tudósítva, s a közvélemény, mely ugys hypochondriával gyanusít, félrevezetve. Igaz baráti kérem ez: huzd vissza! a jövő számban ezen boszantó mendemondát, oly egyenesen és határozottan, mint a mily melegséggel tudtadtad az általa szívesen ohajtott, de hazug hírt.“ — Valóban megemlékezésed jól esett, de rossz vagy tudósítva, s a közvélemény, mely ugys hypochondriával gyanusít, félrevezetve. Igaz baráti kérem ez: huzd vissza! a jövő számban ezen boszantó mendemondát, oly egyenesen és határozottan, mint a mily melegséggel tudtadtad az általa szívesen ohajtott, de hazug hírt.“ — Valóban megemlékezésed jól esett, de rossz vagy tudósítva, s a közvélemény, mely ugys hypochondriával gyanusít, félrevezetve. Igaz baráti kérem ez: huzd vissza! a jövő számban ezen boszantó mendemondát, oly egyenesen és határozottan, mint a mily melegséggel tudtadtad az általa szívesen ohajtott, de hazug hírt.“ — Valóban megemlékezésed jól esett, de rossz vagy tudósítva, s a közvélemény, mely ugys hypochondriával gyanusít, félrevezetve. Igaz baráti kérem ez: huzd vissza! a jövő számban ezen boszantó mendemondát, oly egyenesen és határozottan, mint a mily melegséggel tudtadtad az általa szívesen ohajtott, de hazug hírt.“ — Valóban megemlékezésed jól esett, de rossz vagy tudósítva, s a közvélemény, mely ugys hypochondriával gyanusít, félrevezetve. Igaz baráti kérem ez: huzd vissza! a jövő számban ezen boszantó mendemondát, oly egyenesen és határozottan, mint a mily melegséggel tudtadtad az általa szívesen ohajtott, de hazug hírt.“ — Valóban megemlékezésed jól esett, de rossz vagy tudósítva, s a közvélemény, mely ugys hypochondriával gyanusít, félrevezetve. Igaz baráti kérem ez: huzd vissza! a jövő számban ezen boszantó mendemondát, oly egyenesen és határozottan, mint a mily melegséggel tudtadtad az általa szívesen ohajtott, de hazug hírt.“ — Valóban megemlékezésed jól esett, de rossz vagy tudósítva, s a közvélemény, mely ugys hypochondriával gyanusít, félrevezetve. Igaz baráti kérem ez: huzd vissza! a jövő számban ezen boszantó mendemondát, oly egyenesen és határozottan, mint a mily melegséggel tudtadtad az általa szívesen ohajtott, de hazug hírt.“ — Valóban megemlékezésed jól esett, de rossz vagy tudósítva, s a közvélemény, mely ugys hypochondriával gyanusít, félrevezetve. Igaz baráti kérem ez: huzd vissza! a jövő számban ezen boszantó mendemondát, oly egyenesen és határozottan, mint a mily melegséggel tudtadtad az általa szívesen ohajtott, de hazug hírt.“ — Valóban megemlékezésed jól esett, de rossz vagy tudósítva, s a közvélemény, mely ugys hypochondriával gyanusít, félrevezetve. Igaz baráti kérem ez: huzd vissza! a jövő számban ezen boszantó mendemondát, oly egyenesen és határozottan, mint a mily melegséggel tudtadtad az általa szívesen ohajtott, de hazug hírt.“ — Valóban megemlékezésed jól esett, de rossz vagy tudósítva, s a közvélemény, mely ugys hypochondriával gyanusít, félrevezetve. Igaz baráti kérem ez: huzd vissza! a jövő számban ezen boszantó mendemondát, oly egyenesen és határozottan, mint a mily melegséggel tudtadtad az általa szívesen ohajtott, de hazug hírt.“ — Valóban megemlékezésed jól esett, de rossz vagy tudósítva, s a közvélemény, mely ugys hypochondriával gyanusít, félrevezetve. Igaz baráti kérem ez: huzd vissza! a jövő számban ezen boszantó mendemondát, oly egyenesen és határozottan, mint a mily melegséggel tudtadtad az általa szívesen ohajtott, de hazug hírt.“ — Valóban megemlékezésed jól esett, de rossz vagy tudósítva, s a közvélemény, mely ugys hypochondriával gyanusít, félrevezetve. Igaz baráti kérem ez: huzd vissza! a jövő számban ezen boszantó mendemondát, oly egyenesen és határozottan, mint a mily melegséggel tudtadtad az általa szívesen ohajtott, de hazug hírt.“ — Valóban megemlékezésed jól esett, de rossz vagy tudósítva, s a közvélemény, mely ugys hypochondriával gyanusít, félrevezetve. Igaz baráti kérem ez: huzd vissza! a jövő számban ezen boszantó mendemondát, oly egyenesen és határozottan, mint a mily melegséggel tudtadtad az általa szívesen ohajtott, de hazug hírt.“ — Valóban megemlékezésed jól esett, de rossz vagy tudósítva, s a közvélemény, mely ugys hypochondriával gyanusít, félrevezetve. Igaz baráti kérem ez: huzd vissza! a jövő számban ezen boszantó mendemondát, oly egyenesen és határozottan, mint a mily melegséggel tudtadtad az általa szívesen ohajtott, de hazug hírt.“ — Valóban megemlékezésed jól esett, de rossz vagy tudósítva, s a közvélemény, mely ugys hypochondriával gyanusít, félrevezetve. Igaz baráti kérem ez: huzd vissza! a jövő számban ezen boszantó mendemondát, oly egyenesen és határozottan, mint a mily melegséggel tudtadtad az általa szívesen ohajtott, de hazug hírt.“ — Valóban megemlékezésed jól esett, de rossz vagy tudósítva, s a közvélemény, mely ugys hypochondriával gyanusít, félrevezetve. Igaz baráti kérem ez: huzd vissza! a jövő számban ezen boszantó mendemondát, oly egyenesen és határozottan, mint a mily melegséggel tudtadtad az általa szívesen ohajtott, de hazug hírt.“ — Valóban megemlékezésed jól esett, de rossz vagy tudósítva, s a közvélemény, mely ugys hypochondriával gyanusít, félrevezetve. Igaz baráti kérem ez: huzd vissza! a jövő számban ezen boszantó mendemondát, oly egyenesen és határozottan, mint a mily melegséggel tudtadtad az általa szívesen ohajtott, de hazug hírt.“ — Valóban megemlékezésed jól esett, de rossz vagy tudósítva, s a közvélemény, mely ugys hypochondriával gyanusít, félrevezetve. Igaz baráti kérem ez: huzd vissza! a jövő számban ezen boszantó mendemondát, oly egyenesen és határozottan, mint a mily melegséggel tudtadtad az általa szívesen ohajtott, de hazug hírt.“ — Valóban megemlékezésed jól esett, de rossz vagy tudósítva, s a közvélemény, mely ugys hypochondriával gyanusít, félrevezetve. Igaz baráti kérem ez: huzd vissza! a jövő számban ezen boszantó mendemondát, oly egyenesen és határozottan, mint a mily melegséggel tudtadtad az általa szívesen ohajtott, de hazug hírt.“ — Valóban megemlékezésed jól esett, de rossz vagy tudósítva, s a közvélemény, mely ugys hypochondriával gyanusít, félrevezetve. Igaz baráti kérem ez: huzd vissza! a jövő számban ezen boszantó mendemondát, oly egyenesen és határozottan, mint a mily melegséggel tudtadtad az általa szívesen ohajtott, de hazug hírt.“ — Valóban megemlékezésed jól esett, de rossz vagy tudósítva, s a közvélemény, mely ugys hypochondriával gyanusít, félrevezetve. Igaz baráti kérem ez: huzd vissza! a jövő számban ezen boszantó mendemondát, oly egyenesen és határozottan, mint a mily melegséggel tudtadtad az általa szívesen ohajtott, de hazug hírt.“ — Valóban megemlékezésed jól esett, de rossz vagy tudósítva, s a közvélemény, mely ugys hypochondriával gyanusít, félrevezetve. Igaz baráti kérem ez: huzd vissza! a jövő számban ezen boszantó mendemondát, oly egyenesen és határozottan, mint a mily melegséggel tudtadtad az általa szívesen ohajtott, de hazug hírt.“ — Valóban megemlékezésed jól esett, de rossz vagy tudósítva, s a közvélemény, mely ugys hypochondriával gyanusít, félrevezetve. Igaz baráti kérem ez: huzd vissza! a jövő számban ezen boszantó mendemondát, oly egyenesen és határozottan, mint a mily melegséggel tudtadtad az általa szívesen ohajtott, de hazug hírt.“ — Valóban megemlékezésed jól esett, de rossz vagy tudósítva, s a közvélemény, mely ugys hypochondriával gyanusít, félrevezetve. Igaz baráti kérem ez: huzd vissza! a jövő számban ezen boszantó mendemondát, oly egyenesen és határozottan, mint a mily melegséggel tudtadtad az általa szívesen ohajtott, de hazug hírt.“ — Valóban megemlékezésed jól esett, de rossz vagy tudósítva, s a közvélemény, mely ugys hypochondriával gyanusít, félrevezetve. Igaz baráti kérem ez: huzd vissza! a jövő számban ezen boszantó mendemondát, oly egyenesen és határozottan, mint a mily melegséggel tudtadtad az általa szívesen ohajtott, de hazug hírt.“ — Valóban megemlékezésed jól esett, de rossz vagy tudósítva, s a közvélemény, mely ugys hypochondriával gyanusít, félrevezetve. Igaz baráti kérem ez: huzd vissza! a jövő számban ezen boszantó mendemondát, oly egyenesen és határozottan, mint a mily melegséggel tudtadtad az általa szívesen ohajtott, de hazug hírt.“ — Valóban megemlékezésed jól esett, de rossz vagy tudósítva, s a közvélemény, mely ugys hypochondriával gyanusít, félrevezetve. Igaz baráti kérem ez: huzd vissza! a jövő számban ezen boszantó mendemondát, oly egyenesen és határozottan, mint a mily melegséggel tudtadtad az általa szívesen ohajtott, de hazug hírt.“ — Valóban megemlékezésed jól esett, de rossz vagy tudósítva, s a közvélemény, mely ugys hypochondriával gyanusít, félrevezetve. Igaz baráti kérem ez: huzd vissza! a jövő számban ezen boszantó mendemondát, oly egyenesen és határozottan, mint a mily melegséggel tudtadtad az általa szívesen ohajtott, de hazug hírt.“ — Valóban megemlékezésed jól esett, de rossz vagy tudósítva, s a közvélemény, mely ugys hypochondriával gyanusít, félrevezetve. Igaz baráti kérem ez: huzd vissza! a jövő számban ezen boszantó mendemondát, oly egyenesen és határozottan, mint a mily melegséggel tudtadtad az általa szívesen ohajtott, de hazug hírt.“ — Valóban megemlékezésed jól esett, de rossz vagy tudósítva, s a közvélemény, mely ugys hypochondriával gyanusít, félrevezetve. Igaz baráti kérem ez: huzd vissza! a jövő számban ezen boszantó mendemondát, oly egyenesen és határozottan, mint a mily melegséggel tudtadtad az általa szívesen ohajtott, de hazug hírt.“ — Valóban megemlékezésed jól esett, de rossz vagy tudósítva, s a közvélemény, mely ugys hypochondriával gyanusít, félrevezetve. Igaz baráti kérem ez: huzd vissza! a jövő számban ezen boszantó mendemondát, oly egyenesen és határozottan, mint a mily melegséggel tudtadtad az általa szívesen ohajtott, de hazug hírt.“ — Valóban megemlékezésed jól esett, de rossz vagy tudósítva, s a közvélemény, mely ugys hypochondriával gyanusít, félrevezetve. Igaz baráti kérem ez: huzd vissza! a jövő számban ezen boszantó mendemondát, oly egyenesen és határozottan, mint a mily melegséggel tudtadtad az általa szívesen ohajtott, de hazug hírt.“ — Valóban megemlékezésed jól esett, de rossz vagy tudósítva, s a közvélemény, mely ugys hypochondriával gyanusít, félrevezetve. Igaz baráti kérem ez: huzd vissza! a jövő számban ezen boszantó mendemondát, oly egyenesen és határozottan, mint a mily melegséggel tudtadtad az általa szívesen ohajtott, de hazug hírt.“ — Valóban megemlékezésed jól esett, de rossz vagy tudósítva, s a közvélemény, mely ugys hypochondriával gyanusít, félrevezetve. Igaz baráti kérem ez: huzd vissza! a jövő számban ezen boszantó mendemondát, oly egyenesen és határozottan, mint a mily melegséggel tudtadtad az általa szívesen ohajtott, de hazug hírt.“ — Valóban megemlékezésed jól esett, de rossz vagy tudósítva, s a közvélemény, mely ugys hypochondriával gyanusít, félrevezetve. Igaz baráti kérem ez: huzd vissza! a jövő számban ezen boszantó mendemondát, oly egyenesen és határozottan, mint a mily melegséggel tudtadtad az általa szívesen ohajtott, de hazug hírt.“ — Valóban megemlékezésed jól esett, de rossz vagy tudósítva, s a közvélemény, mely ugys hypochondriával gyanusít, félrevezetve. Igaz baráti kérem ez: huzd vissza! a jövő számban ezen boszantó mendemondát, oly egyenesen és határozottan, mint a mily melegséggel tudtadtad az általa szívesen ohajtott, de hazug hírt.“ — Valóban megemlékezésed jól esett, de rossz vagy tudósítva, s a közvélemény, mely ugys hypochondriával gyanusít, félrevezetve. Igaz baráti kérem ez: huzd vissza! a jövő számban ezen boszantó mendemondát, oly egyenesen és határozottan, mint a mily melegséggel tudtadtad az általa szívesen ohajtott, de hazug hírt.“ — Valóban megemlékezésed jól esett, de rossz vagy tudósítva, s a közvélemény, mely ugys hypochondriával gyanusít, félrevezetve. Igaz baráti kérem ez: huzd vissza! a jövő számban ezen boszantó mendemondát, oly egyenesen és határozottan, mint a mily melegséggel tudtadtad az általa szívesen ohajtott, de hazug hírt.“ — Valóban megemlékezésed jól esett, de rossz vagy tudósítva, s a közvélemény, mely ugys hypochondriával gyanusít, félrevezetve. Igaz baráti kérem ez: huzd vissza! a jövő számban ezen boszantó mendemondát, oly egyenesen és határozottan, mint a mily melegséggel tudtadtad az általa szívesen ohajtott, de hazug hírt.“ — Valóban megemlékezésed jól esett, de rossz vagy tudósítva, s a közvélemény, mely ugys hypochondriával gyanusít, félrevezetve. Igaz baráti kérem ez: huzd vissza! a jövő számban ezen boszantó mendemondát, oly egyenesen és határozottan, mint a mily melegséggel tudtadtad az általa szívesen ohajtott, de hazug hírt.“ — Valóban megemlékezésed jól esett, de rossz vagy tudósítva, s a közvélemény, mely ugys hypochondriával gyanusít, félrevezetve. Igaz baráti kérem ez: huzd vissza! a jövő számban ezen boszantó mendemondát, oly egyenesen és határozottan, mint a mily melegséggel tudtadtad az általa szívesen ohajtott, de hazug hírt.“ — Valóban megemlékezésed jól esett, de rossz vagy tudósítva, s a közvélemény, mely ugys hypochondriával gyanusít, félrevezetve. Igaz baráti kérem ez: huzd vissza! a jövő számban ezen boszantó mendemondát, oly egyenesen és határozottan, mint a mily melegséggel tudtadtad az általa szívesen ohajtott, de hazug hírt.“ — Valóban megemlékezésed jól esett, de rossz vagy tudósítva, s a közvélemény, mely ugys hypochondriával gyanusít, félrevezetve. Igaz baráti kérem ez: huzd vissza! a jövő számban ezen boszantó mendemondát, oly egyenesen és határozottan, mint a mily melegséggel tudtadtad az általa szívesen ohajtott, de hazug hírt.“ — Valóban megemlékezésed jól esett, de rossz vagy tudósítva, s a közvélemény, mely ugys hypochondriával gyanusít, félrevezetve. Igaz baráti kérem ez: huzd vissza! a jövő számban ezen boszantó mendemondát, oly egyenesen és határozottan, mint a mily melegséggel tudtadtad az általa szívesen ohajtott, de hazug hírt.“ — Valóban megemlékezésed jól esett, de rossz vagy tudósítva, s a közvélemény, mely ugys hypochondriával gyanusít, félrevezetve. Igaz baráti kérem ez: huzd vissza! a jövő számban ezen boszantó mendemondát, oly egyenesen és határozottan, mint a mily melegséggel tudtadtad az általa szívesen ohajtott, de hazug hírt.“ — Valóban megemlékezésed jól esett, de rossz vagy tudósítva, s a közvélemény, mely ugys hypochondriával gyanusít, félrevezetve. Igaz baráti kérem ez: huzd vissza! a jövő számban ezen boszantó mendemondát, oly egyenesen és határozottan, mint a mily melegséggel tudtadtad az általa szívesen ohajtott, de hazug hírt.“ — Valóban megemlékezésed jól esett, de rossz vagy tudósítva, s a közvélemény, mely ugys hypochondriával gyanusít, félrevezetve. Igaz baráti kérem ez: huzd vissza! a jövő számban ezen boszantó mendemondát, oly egyenesen és határozottan, mint a mily melegséggel tudtadtad az általa szívesen ohajtott, de hazug hírt.“ — Valóban megemlékezésed jól esett, de rossz vagy tudósítva, s a közvélemény, mely ugys hypochondriával gyanusít, félrevezetve. Igaz baráti kérem ez: huzd vissza! a jövő számban ezen boszantó mendemondát, oly egyenesen és határozottan, mint a mily melegséggel tudtadtad az általa szívesen ohajtott, de hazug hírt.“ — Valóban megemlékezésed jól esett, de rossz vagy tudósítva, s a közvélemény, mely ugys hypochondriával gyanusít, félrevezetve. Igaz baráti kérem ez: huzd vissza! a jövő számban ezen boszantó mendemondát, oly egyenesen és határozottan, mint a mily melegséggel tudtadtad az általa szívesen ohajtott, de hazug hírt.“ — Valóban megemlékezésed jól esett, de rossz vagy tudósítva, s a közvélemény, mely ugys hypochondriával gyanusít, félrevezetve. Igaz baráti kérem ez: huzd vissza! a jövő számban ezen boszantó mendemondát, oly egyenesen és határozottan, mint a mily melegséggel tudtadtad az általa szívesen ohajtott, de hazug hírt.“ — Valóban megemlékezésed jól esett, de rossz vagy tudósítva, s a közvélemény, mely ugys hypochondriával gyanusít, félrevezetve. Igaz baráti kérem ez: huzd vissza! a jövő számban ezen boszantó mendemondát, oly egyenesen és határozottan, mint a mily melegséggel tudtadtad az általa szívesen ohajtott, de hazug hírt.“ — Valóban megemlékezésed jól esett, de rossz vagy tudósítva, s a közvélemény, mely ugys hypochondriával gyanusít, félrevezetve. Igaz baráti kérem ez: huzd vissza! a jövő számban ezen boszantó mendemondát, oly egyenesen és határozottan, mint a mily melegséggel tudtadtad az általa szívesen ohajtott, de hazug hírt.“ — Valóban megemlékezésed jól esett, de rossz vagy tudósítva, s a közvélemény, mely ugys hypochondriával gyanusít, félrevezetve. Igaz baráti kérem ez: huzd vissza! a jövő számban ezen boszantó mendemondát, oly egyenesen és határozottan, mint a mily melegséggel tudtadtad az általa szívesen ohajtott, de hazug hírt.“ — Valóban megemlékezésed jól esett, de rossz vagy tudósítva, s a közvélemény, mely ugys hypochondriával gyanusít, félrevezetve. Igaz baráti kérem ez: huzd vissza! a jövő számban ezen boszantó mendemondát, oly egyenesen és határozottan, mint a mily melegséggel tudtadtad az általa szívesen ohajtott, de hazug hírt.“ — Valóban megemlékezésed jól esett, de rossz vagy tudósítva, s a közvélemény, mely ugys hypochondriával gyanusít, félrevezetve. Igaz baráti kérem ez: huzd vissza! a jövő számban ezen boszantó mendemondát, oly egyenesen és határozottan, mint a mily melegséggel tudtadtad az általa szívesen ohajtott, de hazug hírt.“ — Valóban megemlékezésed jól esett, de rossz vagy tudósítva, s a közvélemény, mely ugys hypochondriával gyanusít, félrevezetve. Igaz baráti kérem ez: huzd vissza! a jövő számban ezen boszantó mendemondát, oly egyenesen és határozottan, mint a mily melegséggel tudtadtad az általa szívesen ohajtott, de hazug hírt.“ — Valóban megemlékezésed jól esett, de rossz vagy tudósítva, s a közvélemény, mely ugys hypochondriával gyanusít, félrevezetve. Igaz baráti kérem ez: huzd vissza! a jövő számban ezen boszantó mendemondát, oly egyenesen és határozottan, mint a mily melegséggel tudtadtad az általa szívesen ohajtott, de hazug hírt.“ — Valóban megemlékezésed jól esett, de rossz vagy tudósítva, s a közvélemény, mely ugys hypochondriával gyanusít, félrevezetve. Igaz baráti kérem ez: huzd vissza! a jövő számban ezen boszantó mendemondát, oly egyenesen és határozottan, mint a mily melegséggel tudtadtad az általa szívesen ohajtott, de hazug hírt.“ — Valóban megemlékezésed jól esett, de rossz vagy tudósítva, s a közvélemény, mely ugys hypochondriával gyanusít, félrevezetve. Igaz baráti kérem ez: huzd vissza! a jövő számban ezen boszantó mendemondát, oly egyenesen és határozottan, mint a mily melegséggel tudtadtad az általa szívesen ohajtott, de hazug hírt.“ — Valóban megemlékezésed jól esett, de rossz vagy tudósítva, s a közvélemény, mely ugys hypochondriával gyanusít, félrevezetve. Igaz baráti kérem ez: huzd vissza! a jövő számban ezen boszantó mendemondát, oly egyenesen és határozottan, mint a mily melegséggel tudtadtad az általa szívesen ohajtott, de hazug hírt.“ — Valóban megemlékezésed jól esett, de rossz vagy tudósítva, s a közvélemény, mely ugys hypochondriával gyanusít, félrevezetve. Igaz baráti kérem ez: huzd vissza! a jövő számban ezen boszantó mendemondát, oly egyenesen és határozottan, mint a mily melegséggel tudtadtad az általa szívesen ohajtott, de hazug hírt.“ — Valóban megemlékezésed jól esett, de rossz vagy tudósítva, s a közvélemény, mely ugys hypochondriával gyanusít, félrevezetve. Igaz baráti kérem ez: huzd vissza! a jövő számban ezen boszantó mendemondát, oly egyenesen és határozottan, mint a mily melegséggel tudtadtad az általa szí

HIRDETÉSEK.

Rózsavölgyi és társa
zeneműkereskedése
november 27-ike óta a szerviták-tere és uri-utca
sarkán, a
szerviták épületében
van elhelyezve. 1884 (1)

Dicséretesen ismert szepítőviz,
ugyanevezett
HERCZEGNŐ-VIZ,
mely a bőrnek ifjas frisséget visszaadja s az arc-
színt a legkisebb korig, fehérén, nyúlókon, tiszt-
tán, s lágyan fentartja, az arczot, nyakat, kezet s a
kart minden bőrtisztatásig, n. m. szepítő, máj-
folt, napégés, sárga-foltok, pörseések, orc-vör-
heny, sörör, hópörseés, égetés s arczredőktől
megóvja. Ezen hathatóságára néve dicséretesen
ismert szepítőszert egyedül s kizárólag valódi minőségben kapható
LUFF M.
illatszerárak-kereskedésében 1818 (3-3)
„a Minervához“
Pesten, vaczi-utca 21-ik szám alatt.

Víz által légzárolt házi és szoba-űrszékek,
melyek által a ház tökéletesen elzáratik, darabja 5-8 ft., kettős zárral, csinos
szerkezett 15 ft.

Készület, mely minden árnyékszékhez alkalmazható, s mely által a légvonal és
bűz tökéletesen eltávolíthatik, darabja 10 ft.
E két tárgy királyi szabadalommal láttatott el.
Ezerszeresen megpróbált, általam feltalált és szabadalmazott.

Kemény-fedelzetek, melyek alkalmazása által a füst a konyhából és
lakhelyiségekből nyomtalanul eltűnik, dbja 10 ft.
A pakolásért darabonként láddal együtt 1 ft. számítatik.
Felnöttek számára fűdőkádak 13-15 ft. hasztelők és más egyéb ércman-
kalatok új s régi épületekre a legújabb áron számítatnak, s még a legese-
kegyebb tárgyak is kijavítás végett elfogadhatnak. 1819 (5-6)

MIKSITS KÁROLY,

bádogos-mester.

RAKTÁRA: rózsater, 2-ik szám a városháza mögött.

Heckenast Gusztáv könyvkiadó-hivatalában Pesten (egyetem-utca 4. sz.) megjelentek,
és minden könyvárusnál kaphatók:

Érdekes történelmi munkák:
ERDÉLYORSZÁG TÖRTÉNETE

tekintettel

MIVELŐDÉSÉRE.

Irtá Szilágyi Sándor.

(Báthori István és Bethlen Gábor fejedelmek arczképeivel).

Két kötet. 8-rét (XV és 464; VIII és 511 lap füze 4 ft. Diszkötésben 6 ft.
Magyarország történelme után kétségtelenül Erdélyország bir reánk legnagyobb
érdekekkel, mert Erdély Magyarország testvérháza, s talán nem sokára egy honná
fognak egyesülni.

Szerző e munkához nemcsak magánosok gyűjteményeit használta, hanem az aka-
démia, az erdélyi múzeum-egylet, a f. k. kormányzók levéltárából is sok új
adatot derített ki; különösen pedig, rendelkezésre állván másfél száz török levél pon-
tos fordítása, Erdélynek Törökországhoz való viszonyát oly hiven és kimerítőleg fejtette
ki, mint azt senki más előtte nem volt képes tenni. Ezenkívül szerző igen sikerülten
tudta párosítani a történeti komoly irást a regényíró érdekes módorával, s így azt
hiszszük, hogy e könyv közkeveltséget fog nyerni a nagy közönség előtt.

Salamon Ferencz. Az első Zrínyiek. Czimképes kiadás. 8-rét (XVI és
659 lap) borítékba füze 3 ft. Diszkötésben 4 ft.

Salamon Ferencz. Magyarország a török hódítás korában. Nagy 8-rét
(431 lap) borítékba füze 2 ft. 80 kr.

Magyar történelmi emlékek. Kiadja Szalay László. Nagy 8-rét.
I. Kemény János erdélyi fejedelem önéletírása. (541 lap) füze 4 ft. 20 kr.
II. III. Gróf Bethlen Miklós önéletírása. Két kötet. (556; 434 lap) füze 8 ft. 40 kr.

IV. V. Gróf Károlyi Sándor önéletírása és naplójegyzetei. Pulay Jánosnak a
szatmári bekecségről írt munkája. Két kötet. (XXIV és 890; 506 lap)
füze 8 ft. 40 kr.

Guizot Ferencz. Az angol forradalom története I. Károly haláláig.
Fordította dr. Fésüs György. Czimképes kiadás. 8-rét (489 lap) füze 2 ft. Disz-
kötésben 3 ft.

Schiller Frigyes. A harminczéves háború története. Fordította Török
István. Czimképes kiadás. 8-rét (423 lap) füze 2 ft. Diszkötésben 3 ft.

Weber G., dr. A világtörténet tankönyve. Tekintettel a míveltségre,
irodalomra és vallásra. A tízedik bővített kiadás után magyarítva.

I. kötet: Az óvilág története. (IV. 502 lap, nagy 8-rét) füze 2 ft. 40 kr.
II. kötet: A népvándorlás és az egyistenhívés megalapítása. A középkor.
(400 lap) füze 2 ft. 40 kr.

III. kötet: Az újkor története a francia forradalomig. (379 lap) füze 2 ft.
IV. kötet: Az új, és legújabb kor története a francia forradalomtól a mi
időnkig (1865.) (392 lap) füze 2 ft.

V. kötet (utolsó) sajtó alatt.

**Nádor-emlék. József cs. k. főherceg Magyarország félszázados na-
dórnak élete.** Irtá Horváth Mihály. Pályakepek főherceg József nádor éle-
téből. Irtá Garay János. 4-rét (VIII és 196 lap). Aranyozott diszkötésben 6 ft.

Minden a kiadó-hivatalnál legalább 2 ft. értékig tett megrendelés
bérmentve küldetik meg. 1744 (3-6)

Szülőknek igen fontos!

A gyermekeket a görvéltyől megmen-
tendő, ajánlom az általam feltalált

„Gilisztá-csokoládét“

minden 8 hónapban rendszeres beadatni, akár
gyanítani gilisztát, akár nem, és miért? azt
a feliratokon és a könyvecskékben, — mely
több mint 59 bizonyítványt foglal — lá-
thatni. — Ára egy darabnak 20 kr., nálam
helyben 6 darab 1 ft. — A megrendelések
azonnal a birodalom minden részébe a leg-
biztosabban posta-utánvétellel teljesítet-
nek alulírt által.

Kapható Pesten, Török József gyó-
gyász és Thalmaier és társa uraknál,
meg a könyvecskékben jegyzett bizomá-
nyosaimnál.

Kröczer Ágoston s. k.

1871 (3-12) gyógyszerész Tokajban.

Epen most jelent meg

STOLP K. O. könyvkereskedé-
sében (Pesten vaczi-utca 7. sz.):

Fenyítő törvényszéki
eljárás 1877 (3-3)

iratpéldákkal

birak, ügyvédek s felek számára,
irta KASSAY ADOLF.

Ára 1 ft. 40 kr.

Az ára bérmentes bekládása vagy
postautánvétellel megrendelés után posta-
utján rögtön kiszolgáltatik.

Ugyanazon könyv minden vidéki
könyvárusnál is kapható.

Heckenast Gusztáv könyvkiadó-hivatalában Pesten, egyetem-utca 4. sz. a. megjelentek
s minden könyvárus s könyvkötőnél kaphatók

az 1867. évre
szóló általánosan kedvelt dús tartalmu
NAPTÁRAK
országos **NAPTÁR**
ugymint:

szerkesztette Ökröss Bálint, köz- és váltóügyvéd és váltójegyző. Második évfolyam. — Bolti ára: 2 ft. a. é.
vagyis családok házigazdáknak és gazdaszo-
nyoknak, népnevelőknek, helység-elöljárók-
nak, iparosoknak és földmivelőknek való
képes kalendárium. Szerkeszti Majer István. XIII-dik évi folyam. Ára 50 krajczár.

Protestáns képes naptár.
Szerkesztette Ballagi Mór, tanár. XIII. évfolyam. Ára 50 kr.

Falusi gazda naptára. A földmivelés, kertipar és gazdaság évi
közönye, földbirtokosok, kertészgaz-
dák, lelkészek, iskolatanítók és gazda-
tisztéknek ajánlva. Szerkeszti Dr. Farkas Mihály, földbirtokos. Ára 80 krajczár.

A magyar gazda tárcza-naptára.
Szerkeszti Kégly Sándor. Kemény vászonkötésben 1 ft.

Határvidő-naptár, mindennemű hivatalnokok, ügyvédek, jegyzők, orvosok, gazda-
tiszték, úzerek és utazók számára. Kemény kötésben 1 ft. 20 kr.

Lidércz-naptár. Rémtörténetek, kalandok, bűnesetek, lélekjelenések, tündérregék,
csodás tünemények sat. gyűjteménye. Sok képpel. Ára 60 kr.

A magyar nép naptára. Képes kalendárium,
sokféle hasznos és mulattató olvasmánygyal ellátva. Szerkeszti Tatár Péter.

Legújabb Buda-Pesti képes-naptár a magyar nép számára. Szerkeszti
Tatár Péter.

Neuer illustrirter Volks-Kalender
für Ungarn und Siebenbürgen. — Herausgegeben von Theodor Gettinger. Preis 60 fr. **

LÁZAR MIHÁLY,

bádogosmester Pesten, malom-
utca 21. szám,

bátorkodik a n. é. d. közönség figyelmét
az 3 általa újonnan feltalált Petroleum-
lámpára vonni, melyek mind az eddigi
létezőketek felülmúlják, a kisebb 8, a
nagyobb 12 stearyngyertyával egyen-
lően egy: e lámpák asztali használatra
vannak alakítva csinos és kellemes ki-
állítással, golyóval felesleges 2 üveggel
és béléll ellátva, a kisebb ára 3 ft.
30 kr., a nagyobb 4 ft. 40 kr.

Gazdasági lámpák, melyben 1 font
repcze- vagy napvirágolaj 40 óráig
3 stearyngyertyával egyenlően ég, ára
2 ft. felesleges üveggel, 1 évre béléll
40 krral több.

Mosó-gépek, minden ruha, de fő-
képp fehér ruhák mosására használatos,
minden erőmegfeszítés nélkül három-
szorta tovább halad az ember a mosá-
sal, mint a kézből egymásra dörzö-
lésnél, egy gép ára 1 ft. 20 kr., foly-
vást létezik; megrendelések a vidékre
legelőbb gyorsan szorgalmaztatnak.
1883 (2-3)

Fogfájás ellen,

mely a fájdalomt azon pillanatban csillapítja,
„foggyapotot“

ajánl Török József gyógyszerész Pesten:
király-utca 7. sz. a. — Egy hüvely ára
30 és 50 kr. — Kapható még Szegeden:
Aigner; Szolnok: Sefcsik; Eperjes: Ma-
kovitzky; Eszék: Deszátly; Temesvár:
Pecher; Nyíregyháza: Mathéides; Mis-
kolecz: Bösörörményi; Debreczen: Borsos
gyógyszerész uraknál. 1843 (3-6)

Előfizetési fölhívás

MAGYAR GYERMEKBARÁT

uj havi folyóirat

második évi folyamára.

Előfizetési ára egy évre, azaz: július hótól juniusig bezárólag
1866-67, postán küldve vagy Buda-Pesten házhoz hordva

csak 2 forint o. é.

Az előfizetési pénzeket bérmentesen kérjük a kiadóhivatalhoz intézni
Pesten, egyetem-utca 4-dik sz. a.

Előfizethetni minden könyvkereskedésben a vidéken épen egy —
mint Buda-Pesten.

A „Magyar Gyermekebarát“, mely kizárólag mindkét nembeli jó gyermekek
számára van szerkesztve, s mely a szívet nemesíti s a fejlődő elmét edzi, különösen a
kedves szülők, tanítók, nevelők s lelkészek szíves figyelmébe ajánlatik.

Az első évi folyam még szinte megszerezhető: ára 2 forint.

A „Magyar Gyermekebarát“ kiadóhivatala.

2 kocsi-ló

olcsó árért eladandó.

Bővebb tudósítást ad: a Vasárnapi Ujság kiadó-hivatala
Pesten, egyetem-utca 4-dik szám alatt. (3-3)

Az általános jónak elismeri valódi s egészen frissen érkezett

SCHNEEBERGI NÖVÉNY-ALLOP

mell- s tüdőbetegek számára.

továbbá: rekedtség, nátház, ingerkőhögés, mellszorongás, elnyálkásodás, torokgyulladások s nehéz légzés ellen, — mindenkor friss minőségben kapható: **PESTEN: Török József** gyógyszerész úrnál a király-utczában, — dr. Wagner D. gyógyszerésznél a váci-utczán, — **Thalmayer A. és társa, — Oszlitsky F. — Schirk J. — és Gerhardt A.** úrnál.

BUDÁN: Schwarzmeyer J. gyógyszerész úrnál.

Aradon: Probst F. J. **Aszodon:** Sperlagh J. gy. **Baján:** Klenautz J. **Brassóban:** Gyertyánfy, Fabrick és Jekelius gy. **Battonyán:** Bignio K. **Belgrádon:** Nicolacovic test. **Besztercezen:** Dietrich és Fleischner. **Bonyhádon:** Kramolin J. gy. **Brassóban:** Fabrick Ed. **Csaktornyan:** Káráz A. **Csütön:** Borsay F. gy. **Debreczenben:** Gölti N. gy. **Deesen:** Krémer S. **Detfán:** Braumüller J. gy. **Devesen:** Hoffmann B. **Egerben:** Károly J. gy. **Egerben:** Wessely gy. **Eszéken:** Thurner fiai és Dessáthy gy. **Győrött:** Brunner F. **Gyulan:** Lukács gy. **Eszéken:** Hagelschmidt V. **Hátszegén:** Mátyás B. gy. **Ipolyságon:** Mikulási T. **Janosházán:** Kuna gy. **Jolsván:** Malter gy. **Kaposvárt:** Schröder J. gy. **Köszegen:** Schrele gy. **Károlyvárt:** Benich J. **Kis-Martonban:** Kodolányi gy. és Spatay A. **Kassán:** Eschwig E. **Késmárk:** Generich C. és A. **Késmárkban:** Papp M. **Károlyvárt:** Weber A. gy. **Károlyvárt:** Fischer Ed. gy. **Kolozsvárt:** Megay M. C.

Külmőzén: Draskóczy gy. **Károlyfehérvár:** Fischer E. **Kubinban:** Stojanovic. **Kun-Sz. Miklós:** Stojits A. **Lugoson:** Arnold J. **Mediason:** Breiner K. **Mosonban:** Pranter J. gy. **Miskolcon:** Spuller J. **Szerajevóban:** Gyula N. G. **Sziszeken:** Kubányi F. **Szombathelyen:** Mittermayer gy. **Székesfehérvár:** Say R. gy. **Siklóson:** Nyers S. gy. **Szathmáron:** Juracko D. **Szent-Miklóson:** Haluschka P. gy. **Szarvason:** Réthy V. **Szentesen:** Eisendorfer G. gy. és Prohaska Gyula. **Temesvárt:** Kraul és Roth gy. **Tokajban:** Krötzer A. gy. **Tordan:** Welits és Wolf. **Tatan:** Nierit F. gy. **Török-Szent-Miklós:** Pillosz M. **Trencsenben:** Simon A. gy. **Ungvárt:** Telendy gy. és özv. Benesch P. **Ujvidéken:** Schreiber F. **Varannón:** Eliazar gy. **Veszprém:** Fremmel. **Vácson:** Tragar A. **Varasdon:** Halter gy. **Verseczen:** Herzig gy. **Zimony:** Ivánovics és fia. **Zalatán:** Mégyar Gyula. **Zombor:** Stein fia Mark. **Zsámbokréti:** Neumann M. **Zentan:** Wuits testvérek.

Egy üveg ára 1 forint 26 krajczár. 1791 (5-6)

Ugyanezen bizományos uraknál kapható:

Legjobbtele

tyukszem-tapasz,
Schmidt cs. kir. főorvostól, egy skatulya
ára 23 kr.

Dr. Behr ideg-extractusa.
az idegek erősítésére s a test edzésére árá
70 kr.

HELUNGKIANG
arabiai s ázsiai
állat-, gyógy- és táp-pora,
amagás kir. porosz kormány által engedélyezve
a legjobb sikerrel használva egyzersimind a legjobbnak elismert óvszer marha-
vész és marhabetegségek ellen.
Mustra- és vedmárkkal törvényesen biztosítva.
Egy kis csomag ára 40 kr., nagy csomagé 80 kr.

Block-fele megpróbált folyadéka lovak számára.

Kitűnő mosó-szer, mely nemcsak az egészséges, hanem a beteg lovaknál is, az ivár,
köszvény, körömgulladás, az inak kiszáradása, ficamodások, az iga s nyereg által oko-
zott sérülések esteiben a legmeglehetőbb sikerrel használhatók.
Egy üveg ára 1 ft. 40 kr.

Főraktár: **BITTNER GYULA** gyógyszerésznél Gloggnitzban.

Biztos és gyors kiirtása
patkányok s egereknek,
egy cs. kir. kizár. szab. patkány- s egérgusztító szer által gyertya formában.
Egy darab ára 50 kr. a. é. F) 1810 (13-17)

Valódi minőségben kapható:

PESTEN: Török József gyógyszerész úrnál, király-utca 7-ik sz. a.,
továbbá:

N.-Beeskerek: Nedelkovits. — **Csaktornyan:** Káráz A. — **Eperjesen:** Zsem-
bery J. — **Jassonova:** Dudovits J. — **Keszthelyen:** Wünsch F. — **Kolozsvárt:**
Wolf J. — **Pozsonyban:** Scherz Fülöp. — **Sopronban:** Pachhofer. — **Soborsán:**
Franko A. — **Varasdon:** Halter D. F. — **Verseczen:** Réz J. R. úrnál.

Kiadó-tulajdonos **Heckenast Gusztáv**. — Nyomatott saját nyomdájában Pesten 1866 (egyetem-utca 4-ik szám alatt).

Heckenast Gusztáv könyvkiadó-hivatalában Pesten (egyetem-utca 4. sz.) megjelentek
és minden könyvtárnál kaphatók:

Legújabb diszkiadások diszes kötésben.

Vezéresillagok, vagyis velős mondatok és költői gondolatok honi és kül-
földi remekírók műveiből. (391 lap, 12-rét) füze 1 ft. 50 kr.
Aranyozott diszkötésben 2 ft. 40 kr.

Nádor-emlék. József cs. k. főherceg Magyarország felszázados ná-
dorának élete. Irta **Horváth Mihály**. Pályakepek főherceg József nádor életéből.
Irta **Garay János**. 4-rét (VIII és 196 lap). Aranyozott diszkötésben 6 ft.

Szilágyi Sándor. Erdélyország története tekintettel művelődésére. **Czim-
képes** kiadás. Két kötet (XV és 464; VIII és 511 lap, 8-rét) füze 4 ft.
Diszkötésben 6 ft.

Salamon Ferencz. Az első Zrinyiek. Czimképes kiadás. (XVI és 659
lap, 8-rét) füze 3 ft. Diszkötésben 4 ft.

Hölgyek lantja. Magyar költők műveiből szerkesztette **Zilahy Károly**.
Egy aczélmetszettel. (LVI és 320 lap, 12-rét) füze 2 ft. Diszkötésben 3 ft.

Ujabb magyar lantosok. Petőfőtől maig. (Petőfi arcképevel.) (12-rét,
320 lap) füze 2 ft. Diszkötésben 3 ft.

Magyar koszorúak albuma. Irói élet- és jellemrajzok. Mutatványokkal
és tizenegy aczélmetszettel. **Zilahy Károlytól**. Nagy 8-rét, (120 lap). Disz-
kötésben 5 ft.

Kisfaludy Sándor. Regék a magyar elődökből. Csobáncz. Tátika. Somló.
Doboz Mihály. Somlai vérszűret. Eszghvár. (32 képpel.) (255 lap, 16-rét). Disz-
kötésben 1 ft.

A vékföldi lelkész. Elbeszélés angolból. (64 képpel.) (224 lap, 16-rét) 1 ft.

Robinson Crusoe élete és kalandjai. Angol után átdolgozva, 114 képpel.
Második kiadás 1894. (318 lap, 16-rét) füze 50 kr., diszkötésben 1 ft.

Boldogháza. Buzdító és oktató történet. 23 képpel. (127 lap, 16-rét) két
rész egy kötetben füze 50 kr. Vörös vászonba kötve aranyvágással 1 ft.

Mesék. Francia után **Lovászól**. Ujra szerkeszté **Csuczor Gergely**.
60 képpel. (240 lap, 16-rét), diszkötésben 1 ft.

Minden a kiadó-hivatalnál legalább 2 ft. értékig tett megrendelés
bérmentve küldetik meg. 1745 (3-6)

Marhavész és marhabetegségek ellen mint kitűnő óvszer ajánlatik a

KORNEUBURGI MARHAPOR

lovak, szarvasmarhák és juhok számára,

az ausztriai császárság, Porosz- és Szász-királyságok által engedélyezve, kitün-
tetve a londoni 1862-iki, párisi, müncheni és bécsi érmeikkel, ő felsége az angol
királynő, valamint ő felsége a porosz király főudvarmesterei hivatala részéről a
készítő irányában történt leghízelgőbb elismerési iratok szerint — a legkitűnőbb
eredményre használtatik, s hathatósan bizonyulván be különösen:

Lovaknál: mirigy és torokfáj-
dalmak esteiben s bégörös ellen, s
különösen hogy a lovak jó testben,
teljes erőben s vidámságban fentar-
tassanak.

Juhoknál: a májmételet eltávolítá-
sára, a rothadás s az altest minden fáj-
dalmainál, hol téletesség szolgál alapul.

Valódi minőségben kapható: 1805 (3-3)

Pesten: Török J. gyógyszerésznél, király-utca 7-ik szám alatt, — **Thal-
mayer és társa,** — **Habauer testvérek,** — **Glatz I. F., — Kindl
és Fröhwrth,** — **Rakodczay A. — BUDÁN:** az udvari gyógyszerésznél.

Sósborszesz

(Franzbranntwein.)

Jelesen készítve figyelmet érdemel gyógyhatásánál fogva, kösz-
vényes, reumatikus bajok, szaggatás, fagyás, fog-, fő- és fülfájá-
soknál, s általában minden bennulások és sérülések ellen, sőt fogtisztító-
szerül is igen használható, mert nemcsak a fogak fényét elősegíti, de a
foghúst is erősíti, és a száj tiszta szagátlan ízt nyer a szesz elpárol-
gása után!

Ára egy nagy üvegnek 1 ft.
„ „ kisebb „ 45 kr.

Használati utasítások magyar vagy német fordításban jelentékeny or-
vosi s egyéb elismerő bizonyítványokkal, valamint bizományosaink név-
soraival ellátva minden üreghhez mellékeltek.

Nymvári Werther Frigyes
Életlét- és sósborszesz-gyárának irodája s főraktára Pesten,
országút 26. sz. a. múzeum áttelében.

1855 (1-2)

49-ik szám.

Tizenharmadik évfolyam.

Pest, december 9-én 1866.

Előfizetési feltételek 1866-dik évre: a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok együtt: Egész évre 10 ft. — Fél évre 5 ft. —
Csupán Vasárnapi Ujság: Egész évre 6 ft. Fél évre 3 ft. — Csupán Politikai Ujdonságok: Egész évre 6 ft. Fél évre 3 ft.

Hirdetési díjak, a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságokkál, 1866. január 1-től kezdve: Egy, négyezer hasábszot petit sor ára, vagy annak helye egyszeri írtatásnál 10 krba;
háromszori vagy többszöri írtatásnál csak 7 krba számítottatik. — Külföldre név kiadó-hivatalunk számára hirdményeket elfogad Hamburg és Altonában: Haasensteint és Vogler. — M. Frankfurthan
Jaeger könyvkereskedése; Bécsben: Oppelk Alajos. — Bélyeg-díj, külön minden írtatás után 30 ujkr.

Tóth Vilmos.

A ki a magyar képviselőház ülését
gyakrabban szokta meglátogatni, annak
lehetetlen hogy fel ne tűnt volna az elnöki
szék közelében a jegyzői kar többi, itt-ott
erősen barna tagjai között egy szelid kifeje-
zésű, szőke férfi, ki, mint a tanácskozási
gépezet egyik szükséges kereké, örökös mű-
ködésben van, meg akkor is, midőn szünet-
elni látszik. A legérdekesebb, valamint a
legunalmasabb szónoklat alatt is ide s tova
kell jártatni figyelmét, hogy ha egyebet
nem is, legalább a szövegre jelentkezőket
észrevegje s neveiket följegyezze.

Tóth Vilmosról szólunk, a
nyitrai kerület országgyűlési kép-
viselőjéről s a képviselőház egyik
legtevékenyebb, ügyes és sima
modoru jegyzőjéről. Ő az, a kiról
el van ismerve, hogy a ház összes
tagjai között ő bir a legcsengőbb,
legzengesebb organummal,
melyet nemcsak szívesen hallgat
a karzatok közönsége, hanem
minden kiküldött (de a valóság-
ban nem oly rettenetes) rosz
akusztika dacára is, a terem
minden zugában teljesen meg is
ért. Rendesen ez érthető, szép
hangra bízzák a fontosabb okmá-
nyok, a kir. leiratok, a ház felira-
tai stb. felolvasását, melyeknek
azon körülmény, hogy ily értel-
mes, kellemes mediumon által
jutnak először köz tudomásra, bi-
zonyára csak növeli hatását.

A képviselőháznak ezen már
is nem csekély érdeket ébresztett
fiatal tagjáról álljon itt néhány
fontosabb életrajzi adat.

Tóth Vilmos 1832. évi máj.
28-án született Temesmegyében,
Szécsányban (nehány órányira
Temesvártól), atyjának ottani
birtokán. Ivadéka egy, a 17-dik
században Nyitra megyében meg-
telepedett magyar családnak. Atyja Tóth
Károly volt, kit hat hónapos korában el-
vesztett; anyja Kossovich Anna, a magyar
tudományos, irodalmi és politikai téren
ismeretes, néhai Kossovich Károly, magyar
akadémiai tagnak nővére.

Iskolai tanulmányait Aradon kezdvén,
Temesvárott és Nagy-Váradon folytatta; a

jogtudományokat az emlékezetes 1847-ik
évből Pozsonyban hallgatta, hol az akkori
nagy horderejű országos eseményeknek a
lánglelkű fiatal jogtanuló szem- és fültanuja
volt. Pozsonyból nyitra megyei birtokára
haza térve, az akkori szokás szerint a me-
gyei szolgálatban akarván kezdeni publi-
cistikai pályáját, rendkívüli fiatalsága mel-
lett is csakhamar Nyitra megye tiszteletbeli
aljegyzője lett, de a nemskára bekövetkezett
országos zavarok miatt elvállalt tisztjében
soká nem működhetett.

A forradalmi idők lezajlásával Tóth

nyos mozgalmu időkig, visszavonult csendes
családi életet élt.

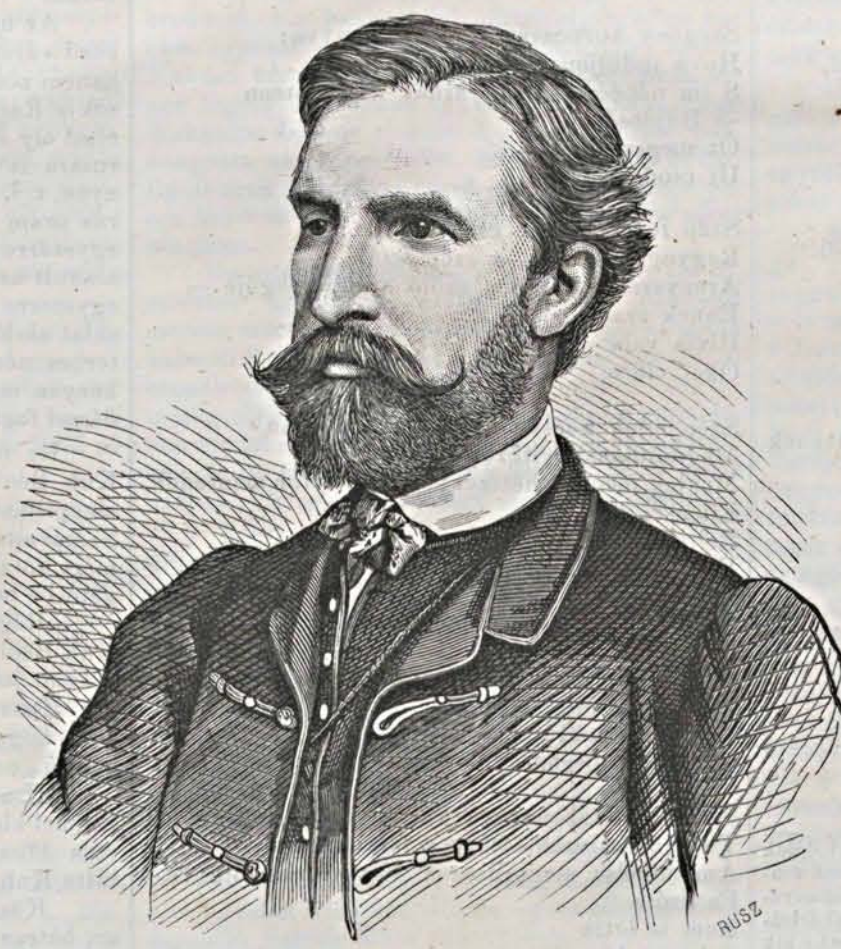
Ekkor országgyűlés megnyilván ismét a
megyék sokáig zárva tartott tanácskozási
termei, Tóth Vilmos is mindinkább valósul-
hatni hitte fiatalkori vágyait, hogy a köz-
politikai pályán működhesse. Reményeinek
egy részét csakhamar teljesíteni is látta.
Nyitra megyének 1860. december utolsó
napján tartott tisztválasztása alkalmával
Tóth Vilmos tiszteletbeli főjegyzővé választ-
tatott, miután a megye teremében ezen idő-
ben több ízben tartott határozott színezeti, de

mérésélt modoru beszédeivel a
közbizalmat már előre megnyeré.

E bizalom nemskára még
nagyobb mérvben nyilvánkozott
íranta, midőn az 1861-iki május
havára összehívott országgyű-
lésre a Nyitra városi választó-
kerület által képviselővé egyhan-
gulag megválasztott. Ez ország-
gyűlésen az u. n. felirati párthoz
tartozott s ezt a felirat feletti
vita alkalmával tartott beszéde-
ben nyíltan be is vallotta.

Az országgyűlés feloszlásá-
s a rövid ideig tartott munici-
pális élet megszűnté után ismét
visszavonult a magán életbe és
csak is a megyéjében létező köz-
hasznu intézetek érdekében mű-
ködött, a kiszabott hatáskörhöz
képest. — Ez időben a törvény-
kezési téren is alapos ismereteket
kívánván magának szerezni, e
czélból 1863. decemberben Pes-
ten ügyvédi vizsgának vetette
maga alá, mit sikerrel végezvén,
mint ügyvéd működött megyéjé-
ben mindaddig, míg az 1865. évi
országgyűlés összehívottat, a mi-
dőn a nyitrai választókerület má-
sod ízben is egyhangulag megvá-
lasztá országos képviselőjének.

A most folyó országgyűlés legelső sza-
kában Tóth Vilmost azon kitüntetés érte,
hogy egyik jegyzőnek választott meg, mely
téren bő alkalma nyílt, ügyességét és pon-
tosságát bebizonyíthatni. Mint képviselő
a Deákpart leghatározottabb hívei közé tarto-
zik, a mit fényesen tanúsított a mult héti
felirati vita alkalmával decz. 4-én tartott

TÓTH VILMOS.